

2021

VALSTYBINĖS
MOTERŲ IR VYRŲ
LYGIŲ GALIMYBIŲ
2015–2021 METŲ
PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO 2021
METAIS
TARPINSTITUCINĖ
ATASKAITA

Turinys

Turinys	1
Santrumpų sąrašas	3
Įvadas	4
Apibendrinimas	4
Rezultatai	6
PIRMASIS PROGRAMOS TIKSLAS Skatinti vienodas moterų ir vyrų galimybes užimtumo ir darbo srityje	6
1 uždavinys. Mažinti moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus	6
2 uždavinys. Mažinti sektorinę ir profesinę darbo rinkos segregaciją pagal lytį	10
3 uždavinys. Didinti moterų, ypač kaimo, galimybes imtis verslo ir jį plėtoti	11
ANTRASIS PROGRAMOS TIKSLAS Siekti subalansuoto moterų ir vyrų dalyvavimo priimančią sprendimus ir einant aukščiausias pareigas	13
4 uždavinys. Skatinti moterų motyvaciją ir gebėjimus dalyvauti priimančią sprendimus, kurti moterų karjerai palankią aplinką	13
TREČIASIS PROGRAMOS TIKSLAS Didinti moterų ir vyrų lygybės institucinių mechanizmų efektyvumą	20
5 uždavinys. Didinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, teisėsaugos pareigūnų, žurnalistų ir kitų darbuotojų gebėjimus integruoti lyčių aspektą	20
6 uždavinys. Padėti savivaldybėms imtis veiksmy, užtikrinančių lygias moterų ir vyrų galimybes	25
8 uždavinys. Plėtoti moterų ir vyrų lygybės statistinę informaciją, papildyti ją naujais, su kitomis valstybėmis palyginamais statistiniais rodikliais	30
KETVIRTASIS PROGRAMOS TIKSLAS Skatinti lyčių aspekto integravimą	31
ŠVIETIMO IR MOKSLO SRITYJE	31
9 uždavinys. Skatinti merginas ir vaikus rinktis „netradicines moterims ir vyrams“ studijų kryptis, profesijas	31
SVEIKATOS APSAUGOS SRITYJE	31
12 uždavinys. Užtikrinti gimdos kaklelio, krūties, prostatos vėžio patikros galimybę ir informacijos apie tokią patikrą teikimą	31
KULTŪROS SRITYJE	32

14 uždavinys. „Vertinant šalies kūrėjų indėlį į kultūrą ir meną, skatinti laikytis lyčių lygybės principo“ ir 15 uždavinio „Skatinti didesnę vyrų dalyvavimą kultūrinėse iniciatyvos	32
APLINKOS SRITYJE	33
16 uždavinys. Didinti visuomenės informuotumą aplinkos klausimais.....	33
KRAŠTO APSAUGOS SRITYJE	34
18 uždavinys. Didinti specialistų, galinčių konsultuoti ir mokyti moterų ir vyrų lygybės klausimais ir dirbti tarptautinėse misijose patarėjais, skaičių	34
TEISINGUMO PRIEINAMUMO SRITYJE.....	35
19 uždavinys. Gerinti visuomenės, ypač kaimo moterų, informuotumą apie teisių gynimo priemones, įskaitant galimybę gauti nemokamą teisinę pagalbą.....	35
TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO SRITYJE	36
20 uždavinys. Didinti Lietuvos indėlį tarptautinių organizacijų veikloje, susijusioje su moterų ir vyrų lygybės politikos įgyvendinimu, ir skleisti Lietuvos gerąją patirtį.....	36

Santrumpų sąrašas

AM – Aplinkos ministerija
CEDAW – JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetas
DB – Demokratijos bendrija
EIGE – Europos lyčių lygybės institutas
EM – Energetikos ministerija
ES – Europos Sąjunga
FM – Finansų ministerija
JT – Jungtinės tautos
KAM – Krašto apsaugos ministerija
KM – Kultūros ministerija
KMUIC – Kauno moterų užimtumo informacijos centras
LDB – Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
LKT - Lietuvos kultūros taryba
LGPC – Lygių galimybių plėtros centras
LMLO – Lietuvos moterų lobistinė organizacija
LSD – Lietuvos statistikos departamentas
MIC – Moterų informacijos centras
MITA - Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra
NTA – Nacionalinė teismų administracija
NVO – Nevyriausybinės organizacijos
Programa – 2015 m. vasario 4 d. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu Nr. 112 patvirtinta Valstybinė moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 m. programa
SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
SAM – Sveikatos apsaugos ministerija
ŠU – Šiaulių universitetas
URM – Užsienio reikalų ministerija
ŪM – Ūkio ministerija
VB – Valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, įgyvendinančioms programą, skirtą bendrųjų asignavimų dalis (Eur) Veiksmų plano priemonėms įgyvendinti
VDI – Valstybinė darbo inspekcija Veiksmų planas – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. A1-199 patvirtinto Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimo veiksmų plano 2015–2017 metams
VLK – Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos
VP – Veiksmų planas
VRM – Vidaus reikalų ministerija
ŽTT - Žmogaus teisių tarybos
ŽŪM – Žemės ūkio ministerija

Ivadas

Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. A1-199 patvirtinto Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos (toliau – Programa) įgyvendinimo veiksmų plano 2018–2021 metams (toliau – Veiksmų planas) priemonių, numatytų 2020 metams, įgyvendinimą.

Programos tikslas – nuosekliai, kompleksiskai ir sistemingai spręsti moterų ir vyrų lygybės problemas visose srityse ir užtikrinti Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatų įgyvendinimą. Šio įstatymo 4 straipsnis numato valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigą įgyvendinti moterų ir vyrų lygias teises, rengti ir įgyvendinti priemones, skirtas moterų ir vyrų lygioms galimybėms užtikrinti.

Programos vykdymą koordinuoja ir ataskaitas rengia Moterų ir vyrų lygių galimybių komisija, sudaryta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. kovo 6 d. nutarimu Nr. 266.

Programa finansuojama iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, atsakingoms už priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, ES fondų ir kitų lėšų, gautų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Apibendrinimas

2021 m. buvo tęsiamas Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimas (toliau – Programa), patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. nutarimu Nr. 112 „Dėl Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos patvirtinimo“, kurioje dėmesys skiriamas vienodų moterų ir vyrų galimybių užimtumo ir darbo srityje skatinimui, moterų ir vyrų skaičiaus balanso priimant sprendimus ir užimant aukščiausias pareigas siekui, moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimo institucinių mechanizmų plėtrai bei stiprinimui, horizontaliam lyčių lygybės integravimui visose srityse bei ES ir tarptautinio bendradarbiavimo įsipareigojimų vykdymui.

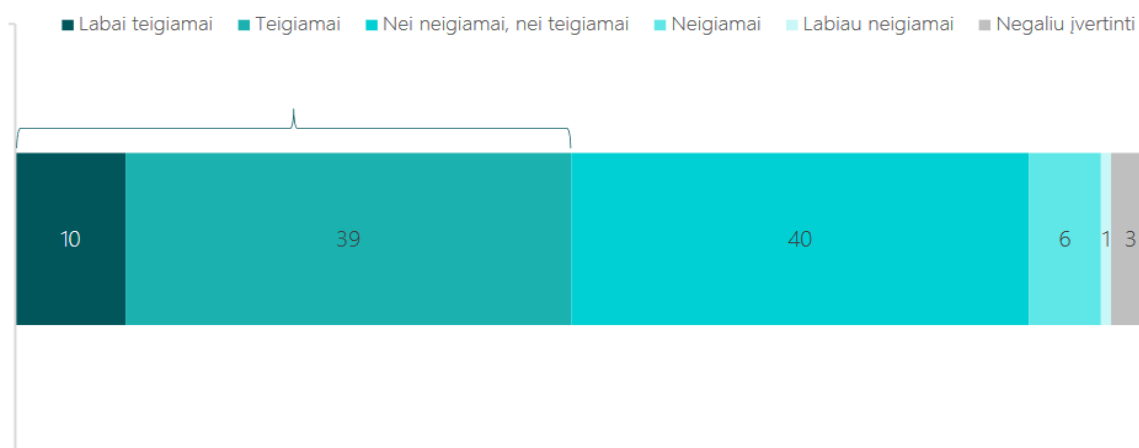
2021 m. metais viso įgyvendintos **48 priemonės**. Prie jų įvykdymo prisidėjo nemažai LR Ministerijų, viešojo sektoriaus įstaigų, institucijų ir nevyriausybinių organizacijų. Dauguma priemonių finansuotos iš valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, įgyvendinančioms programą, skirtą bendrųjų asignavimų (toliau – VB) ir dalis iš ES struktūrinių fondų lėšų.

2021 m. įgyvendinant lyčių lygybei skatinti skirtas priemones toliau didelis dėmesys teiktas darbo užmokesčio tarp moterų ir vyrų mažinimui. Nuosekliai įgyvendintos įvairios informacinio, švietėjiško ir mokomojo pobūdžio veiklos. Atlikta lyčių lygybės planavimo darbovietėse praktikų kitose šalyse analizė, parengtas Lietuvos mokslo tarybos Lyčių lygybės plano pagrindimas ir „Lyčių lygybės plano projektavimo schema aukštojo mokslo ir studijų bei mokslo įstaigoms“. Sukurtas animacinis filmas „Lyčių lygybė svarbi darbovietėse“, pasakojantis apie moterų ir vyrų lygybės planavimo darbo vietoje naudą, pagrindines tematines sritis (darbo užmokestis, struktūra, karjera, darbo ir asmeninio gyvenimo derinimas, saugi darbo atmosfera, įskaitant priekabiavimą dėl lyties ir seksualinį priekabiavimą). Organizuoti mokymai apie lyčių lygybės planavimą darbovietėse valstybinių ir privačių įmonių vadovams.

2021 m. prisidėta prie lyčių lygybės iniciatyvų skatinančių nestereotipinį požiūrį į moteris ir vyrus, jų sklaidos ir įtvirtinimo. Siekiant tolimesnio proporcingo moterų ir vyrų dalyvavimo priimant aukščiausio lygmens sprendimus, 2021 m. organizuotos sąmoningumo didinimo kampanijos jaunoms merginoms „Lyderystės link: lyties perspektyva visuomenėje, darbo rinkoje ir šeimoje“ ir prarasti mokomieji – švietėjiški renginiai „Lyderystės padėtis – kur link judame?“. Taip pat, parengta apžvalga „Moterys ir Seimo rinkimai – 2016–2020“, skirta išanalizuoti moterų politinį aktyvumą praeituose rinkimuose, bei prarastos diskusijos „Kad būtų balansas politikoje“ tema.

2021 m. buvo įgyvendinta socialinė kampanija „Negaliu tylėti“, kurios tikslas - stiprinti smurto artimoje aplinkoje prevenciją supažindinant plačiąją visuomenę su skirtingomis smurto artimoje aplinkoje rūšimis (emocinis, fizinis, seksualinis ir ekonominis), iš to kylančiais padariniais ir prevencijos priemonėmis, akcentuojant, kad viena iš pagrindinių smurto (artimoje aplinkoje) priežasčių – žalingi stereotipiniai lyčių (vyro ir moters) vaidmenys šeimoje. Kampanija sudarė 8 TV laidas „Negaliu tylėti“, 4 trumpi filmukai, pristatantys atskiras smurto rūšis, kurie buvo rodomi lauko reklamose įvairiuose miestuose, reklaminiai skydeliai socialiniame tinkle „Facebook“, straipsnių ciklas „Lrytas“ tinklalapyje, atskira, smurto tematikai paskirta, rubrika ir trumpi reportažai.

2021 m. taip pat, siekiant išsiaiškinti visuomenės požiūrį į lyčių lygybės pokyčius Lietuvoje buvo atliktas sociologinis tyrimas „Moterų ir vyrų padėties skirtumai“. Nustatyta, kad teigiamai vyrų ir moterų lygybės situacijos pokyčius vertina 50% respondentų (10% labai teigiamai, 40% – teigiamai).

Nors bendra lyčių lygybės įtvirtinimo Lietuvos visuomenėje tendencija yra palapsniui gerėjanti, tačiau situacija keičiasi labai lėtai. COVID-19 pandemija ir karantinas teigiamą progresą sulėtino, tačiau nesustabdė.

2021 m. buvo tęsiamas priemonės skirtos stiprinti konsultacinių (psichologinių, psichoterapinių, edukacinių, esant poreikiui – teisinių) paslaugų telefonu (nuotoliniu būdu) vyrams, išgyvenantiems su pandemijos poveikiu susijusias emocines ir psichologines krizes,

teikimą. Įgyvendinant šią priemonę veiklą tęsė pagalbos vyrams linijos: „Nelik vienas“ ir „Vyrų linija“, kur kompleksinę pagalbą, nuotoliniu būdu, teikė specialistai ir savanoriai. Vykdytos veiklos reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos vyrų psichologinės ir emocinės gerovės. Sulaukta apie 11 tūkst. skambučių.

2021 metais, nors veiklų vykdymui didelės įtakos turėjo besitęsianti COVID-19 sukelta pandemija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, siekdama toliau mažinti moterų ir vyrų padėties skirtumus savivaldybių lygmeniu, užbaigė projektą „Savivaldybės sėkmės kodas – lyčių lygybė“. Per atskaitinius metus buvo organizuojami mokymai savivaldybių pavaldžių įstaigų atstovams, toliau vykdomi informaciniai renginiai savivaldybių bendruomenėms siekiant didinti visuomenės suvokimą apie lyčių lygybės teikiamą naudą.

2021 m. toliau nuosekliai įgyvendintos įvairios švietėjiško ir mokomojo pobūdžio veiklos institucijų viduje. Socialinės pasaugos ir darbo ministerija aktyviai pažindino savo ir kitų ministerijų darbuotojus su Lygių galimybių ir lyčių lygybės principų horizontaliu taikymu rengiant įvairius strateginius dokumentus ir priemones. Ministerijos, mokė savo darbuotojus lyčių lygybės principų, tobulino savo darbuotojų ir jai pavaldžių įstaigų tarnautojų kvalifikaciją lyčių lygybės darbo vietoje klausimais.

2021 m. taip pat toliau buvo teiktas didelis dėmesys NVO kompetencijų lyčių lygybės srityje tobulinimui. Sudarytos galimybės NVO tobulinti darbuotojų, savanorių ir partnerių kompetencijas moterų ir vyrų lygių galimybių temomis. Tai yra aktualu, kad NVO galėtų efektyviai teikti moterų ir vyrų lygybę skatinančias paslaugas.

Galiausiai, siekiant stiprinti pažangų Lietuvos įvaizdį ir matomumą lyčių lygybės užtikrinimo srityje ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje, 2021 metais Lietuva tapo JT Žmogaus teisių tarybos (ŽTT) nare, kur lyčių lygybė, apimanti ir moterų apsaugą nuo smurto ir moterų, mergaičių įgalinimą, yra prioritetinės temos, kurias, nuo šiol, Lietuva prisidės stiprinant ne tik nacionaliniu bet ir pasauliniu mastu.

Rezultatai

PIRMASIS PROGRAMOS TIKSLAS

Skatinti vienodas moterų ir vyrų galimybes užimtumo ir darbo srityje

1 uždavinys. Mažinti moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.4 „*Parengti Lygiausios darbovietės nominavimo tvarką ir ženklą (logotipą), kasmet organizuoti Lygiausios darbovietės atranką ir apdovanojimus*“, veikla buvo pradėta 2021 m. balandžio–birželio mėn. Aptarta galima ekspertų darbo grupės sudėtis, siųsti kvietimai Lietuvos moterų lobistinei organizacijai, (ex) Šiaulių universiteto lyčių studijų centrui, Mykolo Riomerio universitetui, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir Vilniaus universiteto ekspertams. Paruoštas klausimyno darbdavių požiūrio analizei atlikti projektas.

2021 m. liepos–rugsėjo mėn. paruoštas ir platinamas klausimynas darbdaviams apie Lygiausios darbovietės konkurso (toliau – konkursas) svarbą, naudą ir panašius aspektus (nuoroda: (20+) Moterų Informacijos Centras - Posts | Facebook).

2021 m. rugsėjo mėn. gauti 7 atsakymai, jie analizuojami ir pradėta kurti naujojo konkurso anketa. Anketos kūrimą ir tobulinimą planuojama baigti 2021 m. spalio mėn. ir tuomet ketinama pradėti jos pilotinį bandymą. Taip pat pradėta kurti naujojo konkurso koncepcija. Atnaujinama koncepcija apima:

1. konkurso istorijos, vizualinės medžiagos ir sklaidos apžvalgą nuo 2006 m. iki 2021 m.;
2. naujosios koncepcijos tikslą ir uždavinius;
3. konkurso organizavimo ir atrankos strategiją:
  - 3.1 nuostatus;
  - 3.2 atnaujintą anketą ir ekspertų intervencijos gaires;
  - 3.3 vizualus;
  - 3.4 informacinį planą ir sklaidos strategiją;
  - 3.5 kampanijos partnerius ir informacinius partnerius.

2021 m. spalio-lapkričio mėn. pabaigtas klausimynas, kurį sudaro 15 klausimų, ir parengtas kvietimas dalyvauti pilotinėje apklausoje. Kvietimas išplatintas 2017–2020 metų konkursų dalyviams, pavieniams darbdaviams, praėjusių konkursų nominantams. 2021 m. gruodžio mėn. išplatinus klausimyną gauti ir analizuoti 11 respondentų atsakymai. Pateiktos eksperto išvados teigia, kad 2021 metais respondentų skaičius nėra pakankamas, kad konkurencingai galima būtų išskirti nominantą. Parengta koncepcija papildyta keliais papildomais klausimais, rekomenduojama rengti gyvus interviu ir skirti daugiau dėmesio išaiškinant naująjį konkurso tikslą ir idėją. Konkursui viešinti turi būti skiriamas lygiavertis dėmesys, kaip ir pačiai darbovietės paieškai ir atrankai. Atkreipiamas dėmesys į darbo rinkoje įsigalėjusių tendencijų nuolat keistis ir reaguoti į pokyčius.

Viešinant pilotinį konkursą sukurtas aktualus video apie besikeičiančią darbo aplinką ir psichologinius iššūkius prisitaikant prie pandemijos sąlygų. Taip pat paruoštas interviu su psichologe, aiškinant pandemijos laikotarpio teigiamus pokyčius darbo rinkoje. Interviu: <https://www.lygus.lt/pandemija-ir-pokyciai-darbo-rinkoje/>

Video interviu: <https://www.lygus.lt/video-interviu-apie-teigiamus-pokycius-darbo-rinkoje-pandemijos-laikotarpiu/>

Kvietimas ir klausimynas: <https://app.mlsend2.com/c7u0s1/>

Sklaida IV ketvirčio naujienlaiškyje: <https://app.mailerlite.com/y1j4g1d1v2>

Pilotinio konkurso anonsai ir straipsnių sklaida pasiekė kelis tūkstančius sekėjų. Sukurti 3 vieningi vizualai, apjungiantys klausimyno kvietimą, straipsnius video ir patį klausimyną.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.7 „Organizuoti mokymus apie lyčių lygybės planavimo priemonių įgyvendinimą darbovietėse valstybinių ir (ar) privačių įmonių vadovams“, 2021 m. I ketvirtyje atlikta lyčių lygybės planavimo praktikų kitose šalyse analizė, tobulinta programa, pradėtas kurti filmo scenarijus, atnaujinta moterų ir vyrų lygybės

statistika. Taip pat vykdytas mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Europos horizontas“ lyčių lygybės mokslo projektuose planavimo dokumentų, renginių ir mokymų fiksavimas:

- European Research Council, <https://erc.europa.eu/event/erc-information-workshop-baltic-countries>;
- Lietuvos mokslo taryba <https://www.lmt.lt/naujienos/naujoje-europos-horizonto-programoje-numatoma-griezciau-taikyti-lyciu-lygybes-reikalavimus/3717>;
- European Innovation Council, <https://community-smei.easme-web.eu/articles/open-call-eic-women-leadership-programme-call-mentors>;
- Registracija į mokymus „GE Academy: Gender dimension in research: 4 Case Studies from the STEM Field“.

2021 m. II ketvirtyje toliau tobulinta mokymų medžiaga, sukurta mokymo medžiaga adaptuota nuotoliniams mokymams – ZOOM aplinkai pritaikyti klausimynai, sudarytos ir tobulintos užduotys darbui grupėse pokalbių kambariuose. Ruošta informacija mokomojo filmo apie lyčių lygybės planavimą scenarijui. Rengta specialiai adaptuota medžiaga mokslo įstaigų vadovams apie lyčių lygybės planavimą. Dirbant šioje srityje:

- 1) dalyvauta Europos komisijos mokymuose;
- 2) rengtas Lietuvos mokslo tarybos (toliau – LMT) Lyčių lygybės plano pagrindimas (pirminė versija, jos papildymas turima statistika);
- 3) rengtas ir konstruotas LMT Lyčių lygybės planas;
- 4) parengta „Lyčių lygybės plano projektavimo schema aukštojo mokslo ir studijų bei mokslo įstaigoms“.

Dėl ribojimų 2021 m. II ketvirtyje pirmiausia pradėta vykdyti nuotolinius mokymus, o planuoti tiesioginio kontakto mokymai nukelti į 2021 m. III–IV ketvirčius. Per 2021 m. II ketvirtį praversti 3 nuotoliniai mokymai: 2021 m. balandžio 28 d., kuriuose dalyvavo 31 dalyvis, 2021 m. balandžio 30 d. kuriuose dalyvavo 22 dalyviai, ir 2021 m. birželio 18 d., kuriuose dalyvavo 21 dalyvis.

2021 m. III ketvirtyje, remiantis nuotolinių mokymų patirtimi, pakeistas mokymosi planas, daugiau dėmesio skiriant diskusijoms, nes mokymai parodė, kad daugumai dalyvių reikia pradinių žinių lyčių lygybės tematika, vis dar susiduriama su nuostatomis ir būtinos ilgesnės diskusijos, kol prieinama prie galimų konkrečių veiksmų lyčių lygybės diegimui įmonėse aptarimo. Dirbant bendrai komandoje projekto lyčių lygybės ekspertams ir samdomam filmo kūrėjui pagal sukurtą scenarijų sukurti animacijos eskizai ir kadruotės. Remiantis anksčiau parengta „Lyčių lygybės plano projektavimo schema aukštojo mokslo ir studijų bei mokslo įstaigoms“ 2021 m. III ketvirtyje baigti rengti ir pateikiami LMT ir Vilniaus universiteto (toliau – VU) valdymo organams bei padaliniams:

- 1) LMT Lyčių lygybės planas (toliau – LMT LLP);
- 2) VU Lyčių lygybės plano (toliau – VU LLP) darbinė versija;
- 3) atliktas mokymų planavimas VU ir VU Šiaulių akademijos darbuotojams. Šiauliuose 2021 m. spalio 29 d. numatomas VU LLP pristatymas ir svarstymas.

Per 2021 m. III ketvirtį praversti 4 tiesioginio kontakto mokymai: 2021 m. rugpjūčio 12 d. Lazdijuose, kuriuose dalyvavo 15 dalyvių, 2021 m. rugpjūčio 25 d. Jurbarko, kuriuose dalyvavo 16 dalyvių, 2021 m. rugsėjo 7 d. Varėnoje, kuriuose dalyvavo 16 dalyvių, ir 2021 m. rugsėjo 16 d. Tauragėje, kuriuose dalyvavo 15 dalyvių.

Per 2021 m. IV ketvirtį:

1) sukurtas animacinis filmas „Lyčių lygybė svarbi darbovietėse“, pasakojantis apie moterų ir vyrų lygybės planavimo darbo vietoje naudą, pagrindines tematines sritis (darbo užmokestis, struktūra, karjera, darbo ir asmeninio gyvenimo derinimas, saugi darbo atmosfera, įskaitant priekabiavimą dėl lyties ir seksualinį priekabiavimą). Vaizdo filmas naudojamas kaip mokomoji priemonė – pagal jo turinį sukurtos praktinės užduotys su uždariais klausimais ir instrukcijos dėstytojui grupinėms diskusijoms moderuoti. Filmą patalpintas LMLO interneto svetainėje ir naudojamas viešinimui: <https://www.youtube.com/watch?v=l8yaxKV8Su8> Viešinimo kampanijos dėka filmą peržiūrėjo virš 600 asmenų;

2) parengta galutinė mokymo programa, pritaikant ją tiek darbuose, tiek nuotoliniam mokymui. Į mokymo programą integruotas filmas „Lyčių lygybė svarbi darbovietėse“ ir jo pagrindu paruoštos praktinės užduotys, sukurtas papildomas modulis (pristatymas ir moderuojamos diskusijos aprašymas) apie reikalavimus Horizon Europe inovacijų ir mokslinių tyrimų programoms įtraukti informaciją apie lyčių lygybės planą, kaip projekto tinkamumo kriterijų, kuris bus orientuotas ir darbuose su mokslo institucijų atstovais;

3) organizuoti ir praversti 2 nuotoliniai mokymai apie lyčių lygybės planavimą: 2021 m. lapkričio 15 d., kuriuose dalyvavo 33 dalyviai, ir 2021 m. gruodžio 2 d., kuriuose dalyvavo 18 dalyvių;

4) atsižvelgiant į poreikius, sukurtas modulis apie Horizon Europe inovacijų ir mokslinių tyrimų programoms keliamus reikalavimus dėl lyčių lygybės planavimo išbandytas tiesioginio kontakto užsiėmimų metu. Tiesioginiai kontaktiniai mokymai praversti Šiauliuose 2021 m. lapkričio 10 d., juose dalyvavo 17 asmenų.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.8 „Atlikti kasmetinius teminius patikrinimus, įskaitant darbo užmokesčio auditą, atsižvelgiant į 2014 m. Europos Komisijos rekomendacijas dėl moterų ir vyrų vienodo darbo užmokesčio principo stiprinimo didinant skaidrumą, ir rezultatus pristatyti Lietuvos Respublikos trišalei tarybai ir Komisijai“, Valstybinė darbo inspekcija informavo kad, 2021m. atliko 118 teminius patikrinimus lygių galimybių įgyvendinimo darbo teisinių santykių srityje, iš jų apskrityse: Vilniaus – 32, Kauno – 30, Klaipėdos – 17, Šiaulių – 24, Panevėžio – 15.

Patikrinimai buvo atliekami pagal Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2017 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. EV-96 „Dėl ūkio subjektų patikrinimų kontrolinių klausimynų ir teminių ataskaitų patvirtinimo“ patvirtintą Lygių galimybių įgyvendinimo darbo teisinių santykių srityje kontrolinį klausimyną (toliau – Kontrolinis klausimynas), kurių metu buvo tikrinama, ar:

- a) taikomi vienodi atrankos kriterijai priimančiam darbu ar perkeliama aukštesnes pareigas;
- b) taikomi vienodi darbo vertinimo kriterijai ir vienodi atleidimo iš darbo kriterijai;

- c) taikomi vienodi darbo užmokesčio, įskaitant visus papildomus uždarbius, už tokį patį ar vienodos vertės darbą mokėjimai;
- d) taikomos vienodos sąlygos darbuotojams kelti kvalifikaciją, siekti profesinio tobulėjimo, persikvalifikuoti, įgyti praktinę darbo patirtį, taip pat vienodos lengvatos;
- e) priemonės, kurių ėmėsi darbdavys, kad darbuotojas, darbuotojo atstovas, darbuotojas, liudijantis ar teikiantis paaiškinimus, būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo, kai reaguojama į skundą arba į kitą teisinę procedūrą dėl diskriminacijos;
- f) lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros principų įgyvendinimo priemonės priimtos ir paskelbtos įprastais būdais, kai įmonės vidutinis darbuotojų skaičius yra daugiau kaip 50.

Iš užpildytų kontrolinių klausimų duomenų matyti, kad VDI teritorinių skyrių darbo inspektoriai tikrindami ūkio subjektus pagal Kontrolinį klausimyną, nustatė 10 pažeidimų lygių teisių įgyvendinimo darbo teisinių santykių srityje, iš kurių: 7, kuomet buvo pažeistas reikalavimas darbdaviams priimti ir įprastais darbovietėje būdais paskelbti lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros principų įgyvendinimo priemonės, kurių vidutinis darbuotojų skaičius yra daugiau kaip 50 (apie 6 % neigiamų atsakymų į Kontrolinio klausimyno klausimą); 1, kuomet darbdavys nesilaikė reikalavimo dėl vienodo darbo užmokesčio mokėjimo (apie 1 % neigiamų atsakymų į Kontrolinio klausimyno klausimą); 1, kuomet buvo pažeistas reikalavimas naudoti vienodus darbo vertinimo kriterijus ir vienodus atleidimo iš darbo kriterijus (apie 1 % neigiamų atsakymų į Kontrolinio klausimyno klausimą); 1, kuomet darbdavys nesilaikė reikalavimo dėl apsaugos nuo priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo pateikus skundą dėl diskriminacijos (apie 1 % neigiamų atsakymų į Kontrolinio klausimyno klausimą).

Šiems pažeidimams pašalinti VDI teritorinių skyrių darbo inspektoriai ūkio subjektams surašė 5 privalomai vykdytinus Reikalavimus pašalinti pažeidimus R1.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.9 „Į Valstybinės darbo inspekcijos skyrių seminarus darbo teisinių santykių srityje įtraukti klausimus, susijusius su Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatų dėl moterų ir vyrų lygių teisių darbe taikymu, ypač dėl vienodo darbo užmokesčio už vienodą ar vienodos vertės darbą“, VDI informavo, kad Darbo teisės ir teritoriniai skyriai, 2021 metais organizuodami konsultacinius renginius, seminarus darbo teisinių santykių srityje ir kitais būdais vykdydami socialines kampanijas, supažindino darbdavius ir jų atstovus, darbuotojus ir jų atstovus su Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatomis dėl moterų ir vyrų lygių teisių darbe taikymo, ypač dėl vienodo darbo užmokesčio už vienodą ar vienodos vertės darbą. VDI teritoriniai skyriai 2021 metais suorganizavo 75 konsultacinius-švietėjiškus seminarus, kuriuose dalyvavo 2978 dalyviai iš įvairių įstaigų, įmonių ir organizacijų.

2 uždavinys. Mažinti sektorinę ir profesinę darbo rinkos segregaciją pagal lytį

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 2.5 „Vykdyti informacijos dėl moterų ir vyrų lygių galimybių darbe sklaidą socialiniams partneriams Valstybinės darbo inspekcijos turimais kanalais“, VDI Darbo teisės skyrius informavo, kad 2021 metais pateikė Lietuvos Respublikos

socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pagrindinių tendencijų, išvadų ir siūlymų apibendrinimą apie nustatytas vyrų ir moterų darbo užmokesčio atotrūkio priežastis. Parengė mokymų medžiagą „Moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo įgyvendinimas darbo santykiuose“ kurią išplatino socialiniams partneriams savo komunikacijos kanalais, taip pat viešino informaciją, susijusią su moterų ir vyrų lygiomis galimybėmis VDI interneto svetainėje, socialinių tinklų profiliuose, dalyvavo konsultaciniuose renginiuose, seminaruose.

3 uždavinys. Didinti moterų, ypač kaimo, galimybes imtis verslo ir jį plėtoti

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.1 „Įgyvendinti iniciatyvas, skirtas moterų verslumui, finansiniam raštingumui, ir kitoms kompetencijoms didinti: rengti renginius, organizuoti specializuotas konsultacijas, seminarus“, 2021 m. VšĮ „Versli Lietuva“, siekdama skatinti moterų verslumą, lyderystę ir lyčių lygybę, regioniniuose bendradarbybės centruose „Spiečius“ (Birštone, Plungėje, Rokiškyje, Ukmergėje, Utenoje ir Visagine) suorganizavo 6 renginius, skirtus moterims. Bendrai renginiuose sudalyvavo 135 dalyvės, o pagal grįžtamojo ryšio anketų duomenis šių renginių vertinimas siekia 4,8 iš 5.

Aukštą įvertinimą ir dalyvių skaičių lėmė paskaitų, seminarų bei diskusijų temų aktualumas. 2021 m. rugsėjo 14 d. Ukmergės ir 2021 m. rugsėjo 16 d. Rokiškio „Spiečių“ organizuojuose nuotoliniuose renginiuose moterims „Kaip hobį paversti verslu“ verslininkės dalinosi ne tik savo pirmųjų verslo žingsnių patirtimi (apie verslo formos pasirinkimą, finansavimo šaltinių paiešką verslo pradžioje, kontaktų užmezgimą ir kitus verslo kūrimo bei plėtros etapus), bet ir sėkmėmis bei pamokomis, kurių teko išmokti kuriant ir vystant verslą. Ukmergėje dalyvavusių moterų skaičius siekė 25, o Rokiškyje – 21.

2021 m. rugsėjo 16 d. Utenos „Spiečiuje“ vyko informacinis renginys "Kūryba ir verslas: ar galima tai suderinti?", kurio metu profesionali lektorė e-komercijos ekspertė Inga Samušienė pasakojo moterims, kaip pasiruošti sėkmingam verslo startui, supažindino su elektroninės prekybos ypatumais ir pristatė savo verslo sėkmės istoriją. Renginyje dalyvavo 22 moterys.

2021 m. spalio 20 d. Plungės „Spiečius“ surengė informacinį renginį moterims, kurio tema „Su kokiais iššūkiais susiduria moterys verslininkės?“ Pranešėjas lektorius Žanas Gongapševas aptarė ne tik iššūkius ir stereotipus su kuriais susiduria moterys, norinčios pradėti verslą, bet ir patarė kaip juos įveikti. Renginyje dalyvavusio 29 moterys taip pat išgirdo įkvepiančias verslių moterų, sėkmingai įkūrusių savo verslus, istorijas.

2021 m. spalio 28 d. Birštono „Spiečius“ suorganizavo informacinį renginį „Verslas ir šeima: kaip suderinti šiuos skirtingus polius?“. Lektorė Birutė Velykienė aptarė iššūkius, su kuriais susiduria verslą nusprendusios kurti moterys ir pasidalino su 28 renginio dalyvėmis patarimais, kurie gali padėti sukonzcentruoti mintis, suteikti vidinio pasitenkinimo ir greičiau pasiekti trokštamus rezultatus.

2021 m. lapkričio 30 d. Visagine vyko diskusija „(Ne)Moteriškas darbas: moterų verslumas ir lyderystė“ (Visaginas), kurios metu dalyvės prisistatė savo vystomas veiklas ir supažindino su pasiekimais. Buvo diskutuojama šiomis temomis: moterų įtraukimas į verslą ir stereotipai;

moters vaidmuo visuomenėje; lyčių lygybės svarba; strategijos skatinančios moterų verslumą. Dalyvavo 10 moterų.

VšĮ „Versli Lietuva“ renginiuose gali dalyvauti tiek vyrai, tiek moterys, tačiau moterų auditorijai tai yra puikios priemonės tobulinti verslumo ir lyderystės įgūdžius. Panevėžio „Spiečius“ organizavo 3-jų online renginių ciklą, kuriame iš viso dalyvavo 127 dalyviai, iš kurių moterys sudarė 90 proc. 2021 m. rugsėjo 15 d. vyko paskaita „Sąmoningumas lyderystėje“, kurioje aptartos šios temos: atida (angl. mindfulness) kaip kokybės matas lyderystėje; mąstymo būsenos ir jų prasmės; atidos ir emocinės sveikatos ryšys; naudingos praktikos kasdienai. Dalyvių skaičius – 33. 2021 m. rugsėjo 21 d. suorganizuota paskaita „Neurolyderystė: ką turi žinoti kiekviena lyderė? Sprendimų priėmimas ir motyvacija“, kurios metu ieškota atsakymų į klausimus: kaip veikia lyderių smegenys; ar jos ypatingos; galbūt lyderystės gebėjimų turime mes visi; ką reikia žinoti siekiant tapti efektyvesne lydere. Aptarta, kaip sprendimų priėmimas, gebėjimas atpažinti sprendimus veikiančias emocijas, pasąmoninius įsitikinimus ir suprasti motyvacijos mechanizmus gali padėti užtikrinti efektyvios lyderystės gebėjimus. Renginyje dalyvavo 49 dalyviai. 2021 m. rugsėjo 23 d. vyko seminaras „Psichologinis atsparumas: kaip išlikti lyderiu streso aplinkybėmis?“, kurio metu susipažinta su šiomis temomis: psichologinė streso formulė; kaip sumažinti veiksnius, sukeliančius stresą; perdegimo prevencija; efektyviausi streso įveikimo būdai; asmeniniai lyderio ritualai, didinantys motyvaciją ir pozityvumą; atsipalaidavimo atmosferos kūrimas darbe. Dalyvių skaičius – 45.

2021 m. moterys aktyviai dalyvavo Verslo mentorių tinklo projekte. Šiame VšĮ „Versli Lietuva“ inicijuotame mentorystės projekte patyrę verslininkai, įvairių sričių specialistai, neatlygintinai dalijasi savo žiniomis ir patirtimi su augti bei tobulėti siekiančiais verslo atstovais (<https://www.verslilietuva.lt/paslaugos/nacionalinis-mentoriu-tinklas/>). Moterų įkurti 79 smulkaus ir vidutinio verslo subjektai dalyvavo Verslo mentorių tinklo bendradarbiystės centrų „Spiečius“ mentorystės programoje. Tai yra 59 proc. iš visų programos dalyvių buvo moterų įkurti verslai. Versle patyrusios moterys yra skatinamos dalintis turima patirtimi iš visų verslo mentorių 45 proc. 2021 m. buvo moterys verslininkės.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.2 „Remti kaimo gyventojų, moterų ir vyrų, veiklos įvairinimo ir smulkiojo ne žemės ūkio verslo skatinimo projektus Lietuvos kaimo vietovėse“, LR Žemės ūkio ministerija informavo, kad 2021 m. aktyviai skatino ir finansavo ne žemės ūkio verslo kūrimo ir plėtros projektus pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veiklą „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ ir veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“ (toliau – KPP priemonė). Šiai priemonei 2021 m. buvo numatyti 14 500 tūkst. Eur. asignavimai ir iki 2021 m. gruodžio 1 d. pagal KPP priemonę buvo išmokėta 13 720 tūkst. Eur projektams, pateiktiems 2020 ir ankstesniais metais.

2021 m. pagal KPP priemonę buvo pasirašytos 105 sutartys 16 552 tūkst. Eur paramos sumai (parama skirta 33 moterims (pareiškėjos – moterys arba pareiškėjų pagrindinės akcininkės – moterys), tai sudarė 31,4 proc. šios priemonės paramos gavėjų).

2021 m. pagal šią priemonę buvo pateiktos 249 paraiškos, kuriomis prašoma 35 313 tūkst. Eur paramos (86 paraiškos buvo pateiktos moterų (pareiškėjos – moterys arba pareiškėjų pagrindinės akcininkės – moterys), tai sudarė 34,5 proc. visų pateiktų paraiškų).

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.3 „Skatinti moteris steigti savo verslą“ ir **3.4.** „Skatinti žemos kvalifikacijos moteris įgyti darbo rinkoje paklausią kvalifikaciją ar kompetenciją“, Užimtumo tarnyba informavo, kad 2021 m. savarankišką verslą pradėjo 113596 asmenys, iš jų moterys – 73647 (64,8 proc.) ir 2021 m. profesinio mokymo priemonėje dalyvavo 5989 asmenys, iš jų moterys – 3040 (50,8 proc.).

ANTRASIS PROGRAMOS TIKSLAS

Siekti subalansuoto moterų ir vyrų dalyvavimo priimanč sprendimus ir einant aukščiausias pareigas

4 uždavinys. Skatinti moterų motyvaciją ir gebėjimus dalyvauti priimanč sprendimus, kurti moterų karjerai palankią aplinką

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.2 „Užtikrinti moterų politikų klubų tinklo veiklą (diskusijas, konsultacijas, pozityvaus moterų politikų įvaizdžio viešinimą) visuose Lietuvos regionuose“, 2021 m. siekiant apžvelgti moterų politinį dalyvavimą ir aktyvumą rinkimuose, moterų politinio atstovavimo galimybes, parengta apžvalga „Moterys ir Seimo rinkimai – 2016–2020“.

Taip pat, organizuoti renginiai ir vykdytos konsultacijos: ZOOM platformoje 2021 m. birželio 14 d. pravesta diskusija „Kad būtų balansas politikoje“ - dalyvavo 10 asmenų; 2021 m. rugsėjo 29 d. pravesta diskusija „Kad būtų balansas politikoje“ Birštone, dalyvavo 12 asmenų; 2021 m. spalio 11 d. pravesta diskusija „Kad būtų balansas politikoje“ Kaune, dalyvavo 13 asmenų; 2021 m. lapkričio 8 d. pravesta diskusija „Kad būtų balansas politikoje“, dalyvavo 5 dalyviai ir 2021 m. lapkričio 17 d. pravesta diskusija „Kad būtų balansas politikoje“ Marijampolėje, dalyvavo 18 asmenų.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.3 „Organizuoti moterų lyderystę skatinančius renginius“, 2021 m. buvo aktyviai organizuojami švietėjiški renginiai.

ZOOM platformoje pravestos sąmoningumo didinimo kampanijos jaunoms merginoms „Lyderystės link: lyties perspektyva visuomenėje, darbo rinkoje ir šeimoje“ (iš viso 3 renginiuose dalyvavo 36 jaunuoliai):

- 2021 m. balandžio 26 d. – Druskininkuose. Dalyvavo 10 jaunuolių;
- 2021 m. gegužės 3 d. – Vilkaviškyje. Dalyvavo 13 jaunuolių;
- 2021 m. gegužės 13 d. – Kaune. Dalyvavo 13 jaunuolių.

ZOOM platformoje pravesti mokytojai – švietėjiški renginiai „Lyderystės padėtis – kur link judame?“ (iš viso 3 renginiuose dalyvavo 34 jaunuoliai):

- 2021 m. gegužės 22 d. – Vilkaviškyje. Dalyvavo 11 asmenų;
- 2021 m. birželio 1 d. Birštone. Dalyvavo 13 asmenų;

- 2021 m. birželio 12 d. – Kazlų Rūdoje. Dalyvavo 10 asmenų.

ZOOM platformoje praversti mokomieji – švietėjiški renginiai „Lyderystės padėtis – kur link judame?“ (iš viso 2 renginiuose dalyvavo 22 jaunuoliai):

- 2021 m. liepos 22 d. – Marijampolėje. Dalyvavo 10 asmenų.
- 2021 m. liepos 29 d. – Kaune. Dalyvavo 12 asmenų.

ZOOM platformoje praverstos paskutinės dvi sąmoningumo didinimo kampanijos jaunoms merginoms „Lyderystės link: lyties perspektyva visuomenėje, darbo rinkoje ir šeimoje“.

- 2021 m. spalio 18 d. – Panevėžyje. Dalyvavo 28 asmenys.
- 2021 m. spalio 25 d. – Prienuose. Dalyvavo 19 asmenų.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.5 „Organizuoti renginius, skatinančius moteris kurti inovatyvius verslus“, Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra informavo kad 2021 m. kovo 8 d. suorganizavo nuotolinį renginį „Moterys dirbtinio intelekto srityje“, kuriame diskutuota, kodėl nepakankamas lyčių balansas gali būti pavojingas technologijų vystymuisi ir ką galima padaryti, kad situacija keistųsi. Penkios dirbtinio intelekto ekspertės pasidalino profesinėmis įžvalgomis ir supažindino su savo asmenine patirtimi dirbtinio intelekto srityje. Į renginį reginį registravosi 158 dalyvių, o maksimalus diskusijos žiūrovų skaičius vienu metu siekė – 100. Renginio įrašas taip pat skelbiamas Youtube platformoje (https://www.youtube.com/watch?v=zaS0mjBxS_Y).

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.6 „Užtikrinti lyčių pusiausvyrą vietos veiklos grupėse priimant sprendimus dėl bendruomenių inicijuotos vietos plėtros kaimo vietovėse“, LR Žemės ūkio ministerija informavo, kad 2021 m. siekė užtikrinti moterų ir vyrų pusiausvyrą vietos veiklos grupių (toliau – VVG) valdymo organuose, turinčiuose sprendimų priėmimo galią, t. y. kontroliuojama, kad VVG valdymo organuose vienos lyties atstovų sudarytų ne daugiau kaip 60 proc. 2021 m. 49 VVG valdymo organuose iš viso yra 616 narių, pagal visų VVG pateiktus duomenis lyčių pusiausvyrą yra išsaugoma užtikrinant narių rotaciją. Bendras kiekvienos lyties narių skaičius procentais pagal visas VVG – 52 proc. moterų ir 48 proc. vyrų.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.8 „Remti profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros palaikymo iniciatyvas“, Per 2021 m. I-II ketvirčius Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pateikti pasiūlymai veiksmų planams:

1. Stereotipais pagrįsti moterų ir vyrų vaidmenys šeimoje ir visuomenėje;
2. Netolygus neapmokamo darbo (buities darbų) pasidalijimas šeimoje;
3. Netolygus priežiūros / slaugos pareigų pasidalijimas šeimoje;
4. Nepakankamas vyrų įsitraukimas į šeimos gyvenimą;
5. Moterų ir vyrų atlygio atotrūkis (gender pay gap).

Taip pat per 2021 m. I-II ketvirčius parengta tyrimų apžvalga „Šeimos ir darbo derinimo iššūkiai ir pokyčiai pandemijos metu“, atlikta Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių gerosios praktikos pavyzdžių šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo tema paieška, analizė, vertinimas ir atranka. Aprašyti ir parengti, įkelti į duomenų bazę gerosios praktikos pavyzdžiai: šeimai palankaus regiono statuso suteikimo kriterijų visuma ir auditas (Italija), šeimai

palankios darbovietės sertifikavimo kriterijai ir procesas (Slovėnija), smulkaus ir vidutinio verslo įmonių organizacinės kultūros pokyčiai skatinant vyrus pasinaudoti teise į vaiko priežiūros atostogas (Austrija), finansinių paskatų sistema, skatinanti tolygesnį neapmokamo darbo namuose pasiskirstymą tarp vyrų ir moterų, visų pirma vaikų priežiūros darbų, siekiant ilgalaikio vyrų įsitraukimo į vaikų priežiūrą ir didesnio moterų įsitraukimo į darbo rinką. Rengta medžiaga ir informacija forumams darbdaviams, kuriuos planuojama prarasti atlaisvinus karantino ribojimus 2021 m. III–IV ketvirčiais.

Per 2021 m. III ketvirtį pagal parengtą tyrimų apžvalgą „Šeimos ir darbo derinimo iššūkiai ir pokyčiai pandemijos metu“ parengta prezentacija, kurios pristatymas įtrauktas į iniciatyvų forumų programą. Atnaujintos prezentacijos apie darbo ir šeimos derinimą, įtraukiant Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatas, ES direktyvą dėl profesinio ir asmeninio gyvenimo derinimo, pateikiant daugiau gerosios praktikos pavyzdžių ir naudingų nuorodų. Atlikta ES valstybių gerosios praktikos pavyzdžių šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo tema paieška, analizė, vertinimas ir atranka. Aprašyti ir parengti įkėlimui į duomenų bazę du gerosios praktikos pavyzdžiai. Pirmajame pristatomas profesinių sąjungų vaidmens, sudarant sąlygas derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus darbovietėse, stiprinimo modelis (Vokietija). Antrajame pateikiamas vaikų priežiūros paslaugų visą parą modelis, parengtas, išbandytas ir pritaikytas Danijoje.

Per 2021 m. III ketvirtį organizuoti ir, kontaktiniu būdu, prarasti trys iniciatyvų forumai „Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra: Kas? Kaip? Kodėl?“, 2021 m. rugpjūčio 5 d. Jonavoje, kuriame dalyvavo 20 dalyvių, 2021 m. rugpjūčio 10 d. Kelmėje, kuriame dalyvavo 20 dalyvių, ir 2021 m. rugsėjo 14 d. Šilalėje, kuriame dalyvavo 24 dalyviai.

Per 2021 m. IV ketvirtį:

1) 2021 m. spalio 26 d. Druskininkuose organizuotas ir prarastas vienas iniciatyvų forumas „Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra: Kas? Kaip? Kodėl?“, kuriame dalyvavo 20 dalyvių;

2) atlikta ES valstybių narių gerosios praktikos pavyzdžių šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo tema paieška, analizė, vertinimas ir atranka. Aprašyti ir parengti įkelti į duomenų bazę du gerosios praktikos pavyzdžiai. Pirmajame pristatomas Šeimai palankios darbovietės vertinimo modelis (Estija). Antrasis skirtas neapmokamo darbo namuose pasidalijimui tarp moterų ir vyrų skatinti organizuojant plataus masto informavimo kampanijas (Austrija);

3) visi 8 surinkti gerosios praktikos pavyzdžiai parengti pagal šabloną ir įkelti į LMLO svetainėje kaupiamą profesinio ir asmeninio gyvenimo derinimo duomenų bazę <https://lml0.lt/gerosios-praktikos/>, taip pat parengti platinti socialiniuose tinkluose;

4) atsižvelgiant į tai, kad dabartinė dėl COVID-19 plitimo susidariusi situacija keičia tiek darbo, tiek profesinio ir asmeninio gyvenimo derinimo pobūdį, siekiant paskatinti darbo ir profesinio gyvenimo derinimo priemonių taikymą, pagal apibendrintus atliktus tyrimus šalyje profesinio ir šeimos gyvenimo derinimo srityje parengtas pristatymas, kuris įtrauktas į renginio koncepciją. Remiantis tyrimų duomenimis ir patirtimi pasiūlytas darbo pareigų derinimo modelis pandemijos konteksto sąlygomis: „įsigali nauja darbo organizavimo kultūra – hibridinio darbo modelis“, kurio tikslas – atkreipti dėmesį į darbuotojų gerovės stiprinimą

kuriant darbo ir asmeninio gyvenimo derinimui palankią darbo aplinką pandemijos sąlygomis.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.9 „Remti iniciatyvas, skatinančias neįgalias moteris ir mergaites dalyvauti visuomeniniame gyvenime ar padedančias mažinti daugialypę diskriminaciją“, 2021 m. suorganizuotas susitikimas „Savanorystės rūbas. Kuris tinka labiausiai?“ su 10 potencialių savanorių, skatinant neįgalių moterų ir merginų užimtumą, per savanorišką veiklą įtraukiant jas į visuomeninį gyvenimą. Po susitikimo suformuota neįgalių moterų ir merginų grupė (5 asm.), kurios savanoriaus Kauno moterų užimtumo ir informacijos centre (KMUIC).

Taip pat, sukurtas ir per radijo stotį „Pūkas“ transliuotas 3 radijo laidų ciklas - „Neįmanoma yra įmanoma“ – negalių turinčių moterų ir merginų sėkmės istorijos ir patarimai siekiančioms tikslo. Laidose kalbama apie socialinės atskirties mažinimą – apie tai, kaip mūsų šalyje kinta požiūris į žmones su negalia, dėl ko jie kartais vis dar jaučiasi atstumti ir ko reikia, kad negalių turinčioms merginoms ir moterims būtų lengviau mokytis, įsidarbinti:

2021 m. birželio 3 d. 1 laida (https://www.youtube.com/watch?v=pj6_4dO-bow&t=15s);

2021 m. birželio 10 d. 2 laida (<https://www.youtube.com/watch?v=gDl6wdZoyZc>);

2021 m. birželio 17 d. 3 laida (<https://www.youtube.com/watch?v=nlnNvo-hGNM&t=36s>).

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.10 „Remti vyrų įsitraukimo į lyčių lygybės skatinimą priemones“, per 2021 m. I ketvirtį kurtas filmo scenarijus ir rengta gerųjų praktikų viešinimo strategija, pertvarkyta mokymo programa, skirta suaugusiųjų švietėjams.

Per 2021 m. II ketvirtį rengta medžiaga mokymo programai, sudaryta sutartis su ekspertu dėl filmo kūrimo, organizuoti nuotoliniai filmo kūrėjų komandos (išorinio eksperto ir darbuotojų – lyčių lygybės ekspertų) susitikimai dėl filmo koncepcijos ir scenarijaus sukūrimo.

Per 2021 m. III ketvirtį kurtas filmo turinys pagal surinktą literatūrą, gerosios praktikos pavyzdžius, statistiką ir darbo bei šeimos derinimo įstatyminę bazę. Atitinkamai rengtas mokymo planas ir mokymo medžiaga.

Per 2021 m. IV ketvirtį:

1) sukurtas animacinis filmas, kuriame akcentuojama vyrų pozityvi tėvystė, jos nauda vyrams, šeimai ir vaikams, taip pat kalbama apie lygiavertę tėvystę, kada vaikai išsiskyrusiose šeimose auginami abiejų tėvų. Papildomai prie šio ir 2020 metais sukurto animacinių filmų parengtos gairės švietėjams, kuriose aprašoma, kaip moderuoti diskusijas, paremtas vaizdo filmais;

2) sukurtas švietimo priemonių rinkinys apie vyrų įsitraukimą į lyčių lygybę. Kuriant priemonių rinkinį moterų ir vyrų lygybės ekspertai atliko išsamią šaltinių analizę ir parengė pasiūlymus dėl priemonių rinkinių turinio, tematikos, struktūros. Į priemonių rinkinį įtrauktos nuorodos su užsienio ir Lietuvos gerųjų praktikų pavyzdžiais, vaizdinė medžiaga. Priemonių rinkinys skirtas suaugusiųjų švietėjams-praktikams, lyčių lygybės srityje dirbančioms nevyriausybinėms organizacijoms. Priemonių rinkinio pilotinis išbandymas atliktas nuotoliniu būdu, organizuojant dvi grupes ZOOM aplinkoje: 2021 m. gruodžio 17 d. vykdytas pilotinis

išbandymas su suaugusiųjų švietėjais-praktikais, o 2021 m. gruodžio 20 d. – su lyčių lygybės ekspertais. Vykdyta viešinio kampanija apie vyrų įsitraukimą į lyčių lygybės įgyvendinimą socialiniuose tinkluose ir tinklalapiuose.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.11 „Iš dalies finansuoti Programos tikslus atitinkančių NVO institucinio stiprinimo projektus“, 2021 m. viso buvo finansuota 3 NVO: Raseinių krizių centras, Moterų informacijos centras, Asociacija "Kauno moterų linija" institucinio stiprinimo veiklos.

Moterų informacijos centro projektai

2021 m. kovo 26–28 d. Vilniuje nuotoliniu būdu organizuota Pagalbos moterims linijos (PML) savanorių patyriminė grupė. Naujoms Pagalbos moterims linijos savanorėms suorganizuota 14 val. (3 dienų) psichoterapeuto vedama patyriminė grupė, kurios metu saugioje aplinkoje būsimas savanoris turėjo galimybę geriau pažinti save, įvertinti savo turimą požiūrį ir nuostatas į visų formų smurtą, ypač seksualinį, kurio problematikai ir specifikai aptarti grupėje skirtas didžiausias dėmesys. Būsimos savanorės, teikiančios emocinę paramą telefonu ir internetu moterims, patyrusioms smurtą ar susidūrusioms su kitokiais sunkumais, šios grupės metu patobulino savo kompetencijas teikti emocinę paramą kokybiškai, neturint išankstinių nuostatų.

MIC, kartu su partneriais minėdamas lapkričio 16-tą – tarptautinę tolerancijos dieną, – kvietė visus aktyvius Lietuvos piliečius ir pilietines organizacijas švęsti įvairovę! Organizuoti virtualūs ir gyvi renginiai Vilniuje bei Kaune. Tarptautinės dienos renginiai tęsėsi visą #TolerancijosSavaitę. Festivalio vizualu pasirinktas vienas Vilniaus centre esančio pastato stogas, ant kurio išrašytas užrašas COEXIST – „Sugyvenkime!“ . Sukurtas specialus naujienlaiškis-kvietimas kvietė į muzikos ir diskusijų vakarą Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenėje, į ekskursiją po multikultūrinį Kauną rusų kalba, VšĮ Divercity Development Group gyventojų apklausos tyrimo pristatymą, Seyran Ates specialų interviu MIC, interviu su rytų šalių kultūros ir migrantų teisių ekspertais, jogos pamoką su Indijos bendruomene Kaune, multikultūrinį vakarą su Vilniuje gyvenančiomis moterimis iš įvairių pasaulio šalių, taip pat lankytasi mokomajame vizite Romų visuomenės centre Vilniuje. Pagrindinė diskusijų ir straipsnių tema – Lietuvoje gyvenančių ir ketinančių gyventi migrantų teisės. Tema ypač aktuali susidariusios situacijos pasienyje laikotarpiu. Diskusijoje apie migrančių moterų teises ir padėtį Lietuvoje dalyvavo organizacijų atstovai, tiesiogiai dirbantys su migrantais. Renginiai Kaune organizuoti bendradarbiaujant su Lietuvos Raudonojo kryžiaus atstovais. Sukurtas COEXIST vizualas panaudotas plakatuose, kvietimuose, spausdinant drobinius maišelius, socialinių tinklų vizualuose. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parama atspindėta logotipu ir paminėta tarp renginių rėmėjų. Renginiuose dalyvavo keli šimtai dalyvių, netiesiogiai pasiekti apie keli tūkstančiai siekėjų soc. tinkluose. Susitikimuose su moterimis migrantėmis palietos ir seksualinio smurto, ir seksualinio priekabiavimo temos bei pilietinių organizacijų vaidmuo vykdant prevenciją ir teikiant pagalbą. Daugiau apie šį renginį galima sužinoti pagal nuorodą: (20+) #švęskimeįvairovę - Explore | Facebook <https://app.mlsend2.com/o0w0y3l0y9/> <https://www.lygus.lt/esu-balsas-tiems-kuriu-niekas-nesiklauso-kurie-nera-drasus-uz-save-kovoti/>

<https://www.lygus.lt/nepazinta-kultura/> <https://www.lygus.lt/prasideda-tolerancijossavaite/>

Pagal latvių nevyriausybinių organizacijų „Marta“ sukurtą programą, skirtą ankstyvajai smurto artimoje aplinkoje jaunimo tarpe prevencijai, „Marta“ lektorės Madara Mazjane ir Madara Kanasta vedė 6 dienų (35 ak. val.) nuotolinius mokymus pedagogams iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Mokymai vyko 2021 m. sausio 20 – 21 d., vasario 4 – 5 d. ir vasario 11 – 12 dienomis. Iš viso iš Lietuvos mokymų programą baigė 12 pedagogų ir su jaunimu dirbančių specialistų. Pedagogų apmokymai vyko pagal tarptautinį projektą. Programoje dalyvavę su jaunimu dirbantys specialistai išklausė modulį apie seksualinę prievartą ir priekabiavimą, vėliau šias žinias perdavė jaunimo grupių dalyviams. Sudarytos 5 sutartys su mokymus jaunimui vesiančiais pedagogais ir su jaunimu dirbančiais specialistais.

Galutiniai projekto rezultatai: viso projekto metu penki jaunimo grupių vadovai suformavo ir vedė penkias grupes (vienas vadovas – viena grupė). Vienos grupės užsiėmimų ciklo trukmė – 17 užsiėmimų. Vienos grupės dalyvių skaičius 5 – 10 jaunuolių. Iš viso prarastos penkios grupės: 3 Vilniuje, 1 Elektrėnuose, 1 Telšiuose. 85 užsiėmimuose dalyvavo 38 jaunuoliai (21 mergina, 17 vaikinų), kurių amžius – nuo 12 iki 17 m. Jaunimo grupių vadovai pildė mokymų ataskaitas, kuriose nurodė, kad jiems pasiteisino darbas su ankstyvąja smurto lyties pagrindu prevencijos programa, jaunimui programos temos ypač aktualios, nes jie nurodė, kad nei mokyklose, nei namuose beveik nėra kalbama sveikų santykių tema. Grupių vadovai ir po projekto pabaigos tęs darbą su jau naujomis grupėmis. Informacija apie jaunimo grupes spaudoje: <https://www.15min.lt/gyvenimas/naujiena/seima/sos-vaiku-kaimu-nauja-tradicija-nuotoliniai-susitikimai-su-jaunimu-apie-komandiskuma-tarpusavio-bendravima-ir-konfliktu-sprendima-1026-1505286>

Asociacija "Kauno moterų linija" projektai

2021 m. birželio 21–22 d. Raseiniuose, 2021 m. rugsėjo 28–29 d. Alytuje ir 2021 m. spalio 21–22 d. Molėtuose organizuoti Merginų grupių vadovių mokymai. Merginų grupių vadovių mokymai skirti moterims, kurios domisi jaunimo ugdymo, lyčių lygių galimybių klausimais, siekia pokyčių visuomenėje. Vienus mokymus sudaro 16 akademinių valandų teorinių ir praktinių užsiėmimų. Pagrindinės temos: „Lyčių lygybė, stereotipai ir normos“, „Vyrų ir moterų vaidmenys“, „Ką gauna vyrai ir moterys iš lyčių lygybės?“, „Merginos ir valdžia“, „7 valdymo technikos“, „Kas yra auka ir kaip ja tampama?“, „Konfliktai ir jų valdymas“.

2021 m. gruodžio 9 d. vyko kvalifikacijos kėlimo 4 valandų seminaras, skirtas asociacijos narėms ir savanorėms gilinti žinias lyčių (ne)lygybės srityje, „Iššūkiai lyčių lygybei Covid-19 pandemijos sąlygomis“.

Raseinių krizių centro projektai

Asociacija „Moters pagalba moteriai“, bendradarbiaudama su Raseinių krizių centru, 2021 m. birželio 21 – 22 dienomis organizavo Merginų grupių vadovių mokymus, kuriuose dalyvavo

11 dalyvių, kurios išmoko vesti grupes merginoms lyčių lygybės, nestereotipinių lyčių vaidmenų, diskriminacijos, seksualinės prievartos klausimais.

Papildomai, 2021 m. rugsėjo 6 d., 2021 m. gruodžio 10 d. ir 18 d. nuotoliniu būdu įvyko trys apskrito stalo diskusijos. Diskusijų metu pristatytas projektas, jo tikslas, uždaviniai Kelmės, Raseinių ir Tauragės rajonuose veikiančių NVO atstovams, savivaldybės administracijoms, probacijai, policijai ir kt. institucijoms, taip stiprinant institucinius gebėjimus vykdyti vaikų ir jaunimo švietimą lyčių lygybės, nestereotipinių lyčių vaidmenų klausimais, seksualinio priekabiavimo srityje. Diskusijose dalyvavo 33 dalyviai – 24 moterys ir 9 vyrai. Diskusijų metu, per dalyvavusias institucijas, išplatintas kvietimas merginoms dalyvauti mokymuose lyčių lygybės, nestereotipinių lyčių vaidmenų, diskriminacijos, seksualinės prievartos klausimais „Pokalbis prie arbatos“. Mokymuose dalyvavo 26 merginos.

2021 m. gruodžio 10 d. vyko nuotolinė konferencija „Lyčių lygybės ugdymas: nuo problemos iki sprendimo būdų“. Konferencijoje dalyvavo 32 dalyviai – 28 moterys ir 4 vyrai.

Vyko dvi merginų grupės „Pokalbis prie arbatos“ Raseinių ir Kelmės rajonuose. Kelmės rajone dalyvavo 18 merginų, o Raseinių rajone – 8 merginos.

Taip pat, 2021 m. buvo vykdomas ir gerosios viešojo sektoriaus ir projekto vykdytojo bendradarbiavimo patirties sklaida ir viešinimas, kurio metu:

- Išleisti 2 straipsniai – informacija apie projekto aktualumą, vykdymą Raseinių, Kelmės ir Tauragės rajonuose, finansavimo šaltinį.
- Straipsnis publikuotas internetinėje svetainėje <http://www.kriziucentras.eu/> ir Facebook paskyroje. 2 dalyviai, 1 moteris, 1 vyras.
- Asociacija „Moters Asociacija „Moters pagalba moteriai“ bendradarbiaujant su Raseinių krizių centru birželio 21 – 22 dienomis organizavo „Merginų grupių vadovių“ mokymus, kuriuose dalyvavo 11 dalyvių, kurios išmoko vesti grupes merginoms lyčių lygybės, nestereotipinių lyčių vaidmenų, diskriminacijos, seksualinės prievartos klausimais.
- 2021 m. rugsėjo 6 d. Apskrito stalo diskusija Kelmėje. Dalyvavo Kelmės savivaldybės administracijos direktorius ir kiti savivaldybės darbuotojai, policijos komisariato pareigūnai, seniūnai ir kt. dalyviai iš Kelmės rajono institucijų. Viso dalyvavo 20 unikalių dalyvių, iš jų 13 moterų ir 7 vyrai.
- Sumaketuotas kvietimas merginoms į „Pokalbis prie arbatos“ grupę, jis patalpintas www.raseiniukriziucentras.lt internetiniame puslapyje, Facebook paskyroje. Pasiekė 23 unikalius dalyvius, iš jų 22 moteris ir 1 vyrą, o 15 asmenų neidentifikuoti pagal lytį.
- Merginų grupė „Pokalbis prie arbatos“ Raseinių rajone. Dalyvavo 8 merginos.
- Merginų grupė „Pokalbis prie arbatos“ Kelmės rajone dalyvavo 18 merginų.
- 2021 m. gruodžio 10 d. apskrito stalo diskusija vyko Raseinių rajone. Dalyvavo 5 unikalūs dalyviai, iš 3 moterys ir 2 vyrai.
- 2021 m. gruodžio 18 d. apskrito stalo diskusija vyko Tauragės rajone. Dalyvavo 8 unikalūs dalyviai – 8 moterys.
- Apskrito stalo diskusijos viešintos Facebook paskyroje, pasiekė 23 unikalius dalyvius, iš jų 15 moterų ir 8 vyrus.
- 2021 m. gruodžio 10 d. vyko nuotolinė konferencija „Lyčių lygybės ugdymas: nuo problemos iki sprendimo būdų“. Konferencijoje dalyvavo 32 dalyviai, iš jų 28 moterys ir 4 vyrai.

- Kvietimo į konferenciją viešinimas www.raseiniuvsb.lt, Facebook paskyroje ir siųstas el. laiškas individualiems klientams. Kvietimas Facebook paskyroje pasiekė 378 neidentifikuotus pagal lytį asmenis, el. paštu išsiųsti kvietimai 145 asmenims, iš jų 98 moterims ir 47 vyrams.
- Viešinamas www.raseiniukriziucentras.lt internetinėje svetainėje, kurią sekė 338 neidentifikuoti asmenys.
- Kvietimas į konferenciją „10 metų Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymui: pasiekimai ir siekiamybės“ pasiekė 46 asmenis, neidentifikuotus pagal lytį.
- Tarptautinė akcija „16 d. prieš smurtą prieš moteris“ pasiekė 89 asmenis, neidentifikuotus pagal lytį.

TREČIASIS PROGRAMOS TIKSLAS

Didinti moterų ir vyrų lygybės institucinių mechanizmų efektyvumą

5 uždavinys. Didinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, teisėsaugos pareigūnų, žurnalistų ir kitų darbuotojų gebėjimus integruoti lyčių aspektą

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.3 „Sudaryti ir nuolat pildyti Lietuvai aktualią užsienio gerosios praktikos, integruojant lyčių aspektą, pavyzdžių duomenų bazę lietuvių kalba“, per 2021 m. I-II ketvirčius buvo atlikta ES valstybių gerosios praktikos pavyzdžių, integruojant lyčių aspektą įvairiose srityse, paieška, analizė, vertinimas ir atranka. Aprašyti ir parengti įkėlimui į duomenų bazę trys gerosios praktikos pavyzdžiai, kuriais skatinamas lyčių balansas politinių sprendimų priėmimo, ypač vietos politikos lygmeniu. Pirmasis jų apie moterų įgalinimą atsispirti vyrų dominavimo technikų panaudojimui (Švedija), antrasis – apie moterų skatinimą dalyvauti politikoje vietos savivaldos lygmeniu (Vokietija), trečiasis – lyčių lygybės klausimų institucionalizavimas parlamente, siekiant lyčių balanso politikoje (Prancūzija). Taip pat aprašyti ir parengti įkėlimui į duomenų bazę trys gerosios praktikos pavyzdžiai, atitinkantys nūdienos aktualijas. Pirmasis jų apie dirbtinio intelekto panaudojimo įdarbinimo procesuose implikacijas lyčių lygybei (Švedija), antrasis – Covid 19 pandemijos pasekmių švelninimo priemonių taikymo lyčių aspektai (Malta), trečiasis – darbo su smurtautojais pokyčiai ir iššūkiai Covid 19 pandemijos metu (Slovėnija).

Per 2021 m. III ketvirtį aprašyti ir parengti įkėlimui į duomenų bazę trys gerosios praktikos pavyzdžiai, skirti moterų skurdui mažinti, ypač vietos politikos lygmeniu. Pirmasis jų – apie kaimo moterų ekonominį įgalinimą (Kroatija), kuriame pateikiami kaimo moterų, daugiausiai dirbančių neapmokamą darbą namų ūkiuose, mokamo užimtumo skatinimo būdai, antrasis – apie moterų migrančių integraciją (Vokietija), pavyzdyje pateikiant moterų migrančių integracijos visuminį modelį, parengtą, ištestuotą ir adaptuotą taikant į žmogaus poreikius orientuotą požiūrį (angl. human-friendly approach), trečiasis – apie moterų, dirbančių šeimose, namų ūkiuose, padėties gerinimą (Čekija), pavyzdyje pateikiant parengtus ir išbandytus šeimose, namų ūkiuose dirbančių moterų, daugiausiai migrančių, darbo aplinkos ir darbo sąlygų standartus.

Per 2021 m. IV ketvirtį atlikta ES valstybių narių gerosios praktikos pavyzdžių, integruojant lyčių aspektą įvairiose srityse, paieška, analizė, vertinimas ir atranka. Aprašyti ir parengti įkelti į

duomenų bazę trys gerosios praktikos pavyzdžiai. Pirmasis skirtas lyčių balansui skatinti darbovietėse, tiek vadovų pozicijose, tiek mažinant profesinę segregaciją, tam įgyvendinant lyčių lygybės planus (Austrija). Antrasis skirtas lyčių aspekto integravimui viešuosiuose pirkimuose (Švedija). Pavyzdyje pateikiamas taip pat ir išbandytas savivaldos lygmeniu konkrečios savivaldybės pavyzdys. Trečiasis pavyzdys skirtas pristatyti metodologiją, kaip apskaičiuojami moterų patiriamo smurto kaštai (Malta).

Projekto metu surinkti ir aprašyti ES valstybių narių ir kitų užsienio šalių lyčių aspekto integravimo įvairiose srityse 12 gerosios praktikos pavyzdžių, kurie patalpinti į parengtą ir atvirai prieinamą internete interaktyvią duomenų bazę: <https://lmlo.lt/gerosios-praktikos/>. Šie pavyzdžiai pateikti taip, kad būtų lengva atlikti paiešką ir surasti gerąsias praktikas pagal sritis, įvairius kriterijus.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.4 „Moterų organizacijų elektroninio tinklo ir informacinio portalo moterims funkcionavimą“, 2021 m. buvo paruoštas ir viešintas 21 įvairaus pobūdžio straipsnis. Pagrindinės teminės sritys – Lyčių lygybės problematika bei smurto artimoje aplinkoje problematika. Daug dėmesio skirta diskusijai apie Stambulo konvenciją viešojoje erdvėje ir 5 Dienų kampanijai. 2021 m. kovo mėn. išleistas atsinaujinęs MIC naujienlaiškis, pasiekęs 222 vartotojus.

Įgyvendinant šią veiklą paruošti autoriniai straipsniai, kurių autorė Aušra Matulaitytė:

- „Tarptautinė moterų solidarumo diena: kokia vyrų nuomonė?“ (<https://www.lygus.lt/tarptautine-moteru-solidarumo-diena-kokia-vyru-nuomone/>).
- „Vasario 14 – nesitaikymo su smurtu prieš moteris diena“ (<https://www.lygus.lt/vasario-14-nesitaikymo-su-smurtu-pries-moteris-diena/>).
- „Kaip išmokyti jaunimą atpažinti smurtą?“ (<https://www.lygus.lt/kaip-ismokyti-jaunima-atpazinti-smurta-taip-pat-skaitykite-rusu-ir-lenku-kalba/>).
- „Lyčių lygybė ir stereotipai istoriniame kontekste“ (<https://www.lygus.lt/lyciu-lygybe-ir-stereotipai-istoriniame-kontekste-taip-pat-skaitykite-rusu-ir-lenku-kalba/>).
- „Pasaulinė pabėgėlių diena su kultūros prieskoniu“ (<https://www.lygus.lt/pasauline-pabegeliu-diena-su-kulturos-prieskoniu/>).
- „Kodėl mokyklose reikalingas lytinis švietimas?“ (<https://www.lygus.lt/kodel-mokyklose-reikalingas-lytinis-svietimas/>).
- „Šiandieninis mokslas – lyg per stiklą?“ (<https://www.lygus.lt/siandieninis-mokslas-lyg-per-stikla/>).
- „Nepažinta kultūra“ (<https://www.lygus.lt/nepazinta-kultura/>).
- „Esu balsas tiems, kurių niekas nesiklauso, kurie nėra drąsūs už save kovoti“ (<https://www.lygus.lt/esu-balsas-tiems-kuriu-niekas-nesiklauso-kurie-nera-drasus-uz-save-kovoti/>).

Taip pat, viešinimo pastangos dėtos į tarptautinio moterų lyderių forumo (toliau – Forumas) organizavimą ir viešinimą. Moterų informacijos centras (MIC) savo jėgomis sukūrė Forumo puslapį, kurio turiniu vėliau dalinosi su virtualaus renginio registravimo platformos kūrėjais (<https://www.lygus.lt/moterys-taika-ir-saugumas-tarptautinis-moteru-lyderystes-forumas/>).

2021 m. rugsėjo pabaigoje paruoštas ir išleistas tradicinis MIC naujienlaiškis No3, pasiekęs 835 vartotojus, kurių 13 proc. atsivertė leidinį. 2021 m. III ketvirtyje pagrindinės viešinimo veiklos orientuotos į Specializuotos kompleksinės pagalbos centro teikiamų paslaugų viešinimą ir informacijos apie pagalbos tel. numerį sklaidą.

Informuota, kad per 2021 m. IV ketvirtį interneto svetainėje Lygus.lt paruošta ir viešinta 13 įvairaus pobūdžio straipsnių. Pagrindinės teminės sritys: Lyčių lygybės problematika bei smurto artimoje aplinkoje problematika. Taip pat 2021 m. IV ketvirtyje vyko bent keli dideli renginiai, skirti minėti Smurto artimoje aplinkoje įstatymo priėmimo 10-mečiui. Virtualioje erdvėje viešintos kelios konferencijos ir diskusijos, išpublikuota 10 klausimų viktorina #BalsasPriešSmurtą. MIC, kartu su partneriais minėdamas lapkričio 16-tą – tarptautinę tolerancijos dieną, – kvietė visus aktyvius Lietuvos piliečius ir pilietines organizacijas švęsti įvairovę! Organizuoti ir plačiai viešinti virtualūs ir gyvi renginiai Vilniuje bei Kaune. Tarptautinės dienos renginiai tęsėsi visą #TolerancijosSavaitę. 2021 m. gruodžio mėn. išleistas ir tradicinis MIC naujienlaiškis, adresuotas 790 vartotojų. Facebook profilyje paskelbti 89 pranešimai, pasiekta beveik 160 000 peržiūrų. Naujienlaiškis No.: 4 <https://preview.mailerlite.com/y1j4g1d1v2/1852173505496356629/o1s1/>.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.5 „Tobulinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojų kvalifikaciją lyčių lygybės darbo vietoje klausimais“, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija informavo, kad 2021 m. pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, (toliau – darbuotojai) 2021 m. kvalifikaciją moterų ir vyrų lygių galimybių ir susijusiomis temomis tobulino šiuose mokymuose:

1. Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie VRM darbuotojų mokymai, kuriuose buvo nagrinėjami lyčių lygybės ir diskriminacijos prevencijos klausimai, etikos kodeksai, vertybės ir profesiniai standartai, susiję su žmogaus teisių apsauga ir jų pažeidimų prevencija:

1.1. pagrindinės teisės – 32 dalyviai (7 moterys ir 25 vyrai), 1 mokymai;

1.2. bendravimo kokybės gerinimas – 18 dalyvių (10 moterų ir 8 vyrai), 1 mokymai.

2. Viešojo saugumo tarnybos prie VRM darbuotojai nuotoliniu būdu dalyvavo mokymuose „Diskriminacijos prevencija ir lygių galimybių užtikrinimas“, kuriuos vedė Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos atstovas. Šiuose vienuose mokymuose dalyvavo 33 dalyviai (29 vyrai ir 4 moterys).

3. Policijos departamento prie VRM ir pavaldžių įstaigų darbuotojai dalyvavo šiuose mokymuose:

- Kvalifikacijos tobulinimo programa „Pareigūnų veiksmai neapykantos nusikaltimų atvejais ir prevencinė veikla užkardant neapykantos nusikaltimus“ (2019 m. patvirtinta nauja programa).
- Pagal Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos įgyvendinamą projektą Nr. JUST-REC-RDIS-DISC-AG-2018-848821 „Teisinės bazės tobulinimas ir europinių standartų įgyvendinimas, siekiant kovoti su diskriminacija ir smurtu seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės pagrindais“.

- Tema – policijos vaidmuo tiriant neapykantos nusikaltimus, nukreiptus prieš LGBTI asmenis: kaip užtikrinti profesionalų policijos atsaką.
- Nuotoliniai mokymai „Lietuvos institucijų atsakas į neapykantos kalbą ir neapykantos nusikaltimus“, skirti pareigūnams, kurie eina ne mažesnes nei vidurinės grandies pareigas. Mokymų organizatorius – Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba. Mokymai buvo vykdomi pagal projektą „#NOPLACE4HATE: Lietuvos institucijų atsako į neapykantos kalbą tobulinimas“.
- Nuotoliniai mokymai „Lietuvos institucijų atsako į neapykantos kalbą tobulinimas“. Mokymų organizatorius – Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba. Mokymai buvo vykdomi pagal projektą „#NOPLACE4HATE: Lietuvos institucijų atsako į neapykantos kalbą tobulinimas“.
- Policininko modulinė profesinio mokymo programa, kurioje yra tema „Žmogaus teisių ir laisvių samprata, teisinio reguliavimo pagrindai bei pagrindinės institucijos, užtikrinančios žmogaus teisių ir laisvių apsaugą“.
- Policininko modulinė profesinio mokymo programa (2019 m. patvirtinta nauja). Modulyje „Bendrieji policijos pareigūnų veiklos aspektai“ yra skirtos 6 akademinės valandos temoms „Neapykantos nusikaltimų samprata, požymiai, formos, teisinis reglamentavimas“ ir „Neapykantos nusikaltimų skirtumai nuo kitų nusikalstamų veikų“.
- Policijos pareigūnų įvadinio mokymo kursų programa „Žmogaus teisių apsaugos ir policijos veiklos pagrindai“, skirta dirbantiems pareigūnams. Šiai temai skirtos 4 akademinės valandos, o į turinį įeina ir neapykantos nusikaltimų potėmė.
- Siekiant didinti į ES BSGP civilines misijas deleguojamų moterų skaičių, atsižvelgiant į Lietuvos veiksmų planą dėl globalios darbotvarkės „Moterys, taika ir saugumas“ įgyvendinimo (JT ST rezoliucija Nr. 1325 (2000)), Policijos departamente prie VRM buvo organizuoti du nuotoliniai seminarai
- 2021 m. gegužės 27 d. „Policijos moterys ES ir tarptautinėse misijose: iššūkiai ir galimybės“. Seminaro tikslas – supažindinti dalyvius su Europos Sąjungos ir tarptautinėmis misijomis bei moterų įtraukimo į jas svarba ir reikšme Europos Sąjungos lygmeniu, skatinti geresnį policijos moterų atstovavimą ir motyvuoti moteris dalyvauti Europos Sąjungos ir tarptautinėse misijose įvairiais lygmenimis, įskaitant vadovavimą. Seminaro metu savo šalių geriausia patirtimi dirbant su moterimis ir įtraukiant jas į misijas dalijosi Briuselio, Nyderlandų, Vokietijos, Šveicarijos bei Gruzijos atstovės.
- 2021 m. rugsėjo 22 d. „Policijos moterys ES ir tarptautinėse misijose: pasiruošimas ir adaptacija“. Seminaro tikslas – supažindinti dalyvius su pasiruošimu, adaptacija, komandiniu darbu, kylančiomis psichologinėmis problemomis Europos Sąjungoje ir tarptautinėse misijose, siekiant skatinti policijoje dirbančias moteris dalyvauti Europos Sąjungos ir tarptautinėse misijose įvairiais lygmenimis ir tinkamai joms pasiruošti. Seminaro metu savo patirtimi dalijosi Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos atstovas, karo medicinos psichologė bei lietuvių pareigūnė, dirbančios misijose Gruzijoje ir Kipre.

Papildomai, Policijos departamento prie VRM atstovai dalyvavo įvairiuose tarptautiniuose mokymuose bendrosios saugumo ir gynybos politikos (BSGP) tematika, siekdami įgyti daugiau patirties dėl dalyvavimo tarptautinėse misijose bei moterų motyvavimo ir įtraukimo klausimais. Dalyvauta šiuose mokymuose:

- „COVID-19 poveikis tarptautinėms policijos misijoms“ (The Impact of COVID-19 on International Police Missions). Vokietijos policijos universitetas, Miunsteris, 2021-02-10.
- Tarptautinė civilinės BSGP konferencija „Sinergijos skatinimas“ (International Conference on Civilian CSDP – „Advancing Synergies“). Portuguese Presidency of the Council of the EU/Ministry of Foreign Affairs, 2021-04-19.
- 2021 m. Stokholmo taikos ir vystymosi forume vyko virtualus apskritojo stalo susitikimas „Kaip pasiekti lyčių lygybę civiliniame krizių valdyme“ (Virtual round table „How do we reach gender parity in civilian crisis management“ at the 2021 Stockholm Forum on Peace and Development“, European CoE on Civilian Crisis Management), 2021-05-04.
- „Strateginis konsultavimas tarptautinėse policijos misijose“ (Strategic Advice in International Police Missions). Vokietijos policijos universitetas, remiant Šiaurės Reino-Vestfalijos žemės policijos švietimo, mokymo ir personalo biurui, 2021-06-17.
- Bandomasis kursas „Pokyčių valdymas civiliniame krizių valdyme“ (Change Management in Civilian Crisis Management). Europos saugumo ir gynybos koledžas, 2021-06-21 – 2021-06-25.
- „Moterys, taika ir saugumas“. Tarptautinis moterų lyderystės forumas, Moterų informacijos centras, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, JAV ambasada Lietuvoje, 2021-07-01.
- „Saugumo sektoriaus reforma“ (Security Sector Reform). Europos saugumo ir gynybos koledžas, 2021-09-27 – 2021-10-01.
- Bendrosios saugumo ir gynybos politikos orientaciniai kursai (CSDP Orientation Course), virtualūs. Europos reikalų tyrimų ir mokymo institutas, Europos saugumo ir gynybos koledžas, 2021-10-04 – 2021-10-08.
- „Darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra ir kiti veiksniai, turintys įtakos moterų dalyvavimui civilinėse BSGP misijose“ (Work-life balance and other factors affecting women's participation in civilian CSDP missions). Suomija ir Ispanija ir bendradarbiauta su Europos kompetencijos centru (ET), 2021-10-08.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.6. *„Organizuoti mokymus Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos valstybės tarnautojams ir darbuotojams lyčių lygybės temomis“*, LR Energetikos ministerija informavo, kad 2021 m. spalio mėnesį kartu su VŠĮ „Žmogaus teisių balsas“ organizavo nuotolinius mokymus ministerijos valstybės tarnautojams ir darbuotojams tema „Stambulo konvencija ir smurtas artimoje aplinkoje: tarp teorijos ir praktikos“. Mokymų metu buvo aptartos šios temos: kas yra smurtas ir kaip tai susiję su lyčių nelygybe ir stereotipais; kokios yra svarbiausios Stambulo konvencijos nuostatos ir kokia yra ratifikavimo nauda; praktiniai patarimai, kaip atpažinti smurto artimoje aplinkoje atvejus darbo vietoje ir kaip užtikrinti smurto prevenciją.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 5.8 *„Organizuoti diskusijų klubą-darbuotojų pusryčius, pasikviečiant lygių galimybių ekspertus, moteris lyderes ir kitus žinomus šios srities žmones“*, LR Susisiekimo ministerija informavo, kad 2021 m. dešimt ministerijos vadovų dalyvavo interaktyviuose įvairovės ir įtraukties mokymuose. Mokymai apėmė šias temas – išankstinių nuostatų ir jų poveikio atpažinimas, diskriminacijos atpažinimas ir prevencija, įvairovės ir įtraukties principų taikymas kasdieniame darbe bei kuriant organizacijos įvairovės

politiką, įvairovės ir įtraukties nauda organizacijai. Mokymus vedė įvairovės valdymo ekspertė, edukologė, žmogaus teisių ugdymo trenerė Vilma Gabrieliūtė.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 5.9 „Vykdėti mentorystės programą „Augink“, kurios tikslas – ugdyti darbuotojų kompetencijas, skatinti nestereotipinį mąstymą, moterų lyderystę, mažiau patyrusių darbuotojų profesinį ir asmeninį augimą, ugdyti gebėjimą valdyti vykstančius pokyčius“, LR Susisiekimo ministerija, nors ir nebuvo suplanuota, bet 2021 m. ir toliau skatino valstybės tarnautojus, kuriems suėjo 65 metai, dirbti pagal mentorystės sutartį. 2021 m. mentoriais dirbo du darbuotojai.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 5.10 „Organizuoti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės tarnautojams ir darbuotojams mokymus moterų ir vyrų lygybės tema“, 2021 m. pradžioje įsigaliojo 2020 m. rugsėjo 9 d. Vyriausybės patvirtintas 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas, kuriame lyčių lygybės ir lygių galimybių principai buvo įtvirtintas kaip horizontalūs principai. Taip pat, vadovaujantis Strateginio valdymo įstatymu ir Strateginio valdymo metodika, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija buvo paskirta Lygių galimybių visiems principo koordinatoriumi. Atitinkamai, 2021 m. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija organizavo eilę pristatymų skirtų Socialinės apsaugos ir darbo bei kitų ministerijų darbuotojams apie šių principų taikymą rengiant strateginius dokumentus. Taip pat, parengė ir pristatė rekomendacijas dėl šių principų horizontalaus taikymo kitų ministerijų tematikose.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 5.11 „Organizuoti mokymus Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos darbuotojams moterų teisių, moterų ir vyrų lygybės, lyčių aspekto integravimo temomis“, Užsienio reikalų ministerija informavo, kad 2021 m. įgyvendinant bendrą diplomatų ir kitų valstybės tarnautojų, išvykstančių dirbti į Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes, konsulines įstaigas ir atstovybes prie tarptautinių organizacijų, 2021 metų mokymų programą, balandžio 13 d. vyko mokymai lyčių lygybei aktualia tema „Kodas 1325: moterys, taika ir saugumas.“ Pranešėja: Moterų informacijos centro programų vadovė Rugilė Butkevičiūtė.

6 uždavinys. Padėti savivaldybėms imtis veiksmų, užtikrinančių lygias moterų ir vyrų galimybes

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.1. „Stiprinti moterų ir vyrų lygybę savivaldos lygmeniu, užtikrinant ESF finansuojamo projekto „Savivaldybės sėkmės kodas – lyčių lygybė“, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba informavo, kad 2021 m. sėkmingai tęsė valstybės projektą ir įgyvendino šias veiklas: 1) vykdė mokymus savivaldybių pavaldžių įstaigų atstovams; 2) pristatė stebėsenos mechanizmą (toliau – ir stebėsenos įrankis) savivaldybėse; 3) vykdė informacinius renginius savivaldybių bendruomenėms (toliau – ir renginiai); 4) sukūrė tinklalapį www.lygiadieniai.lt, kuriame yra prieinami elektroniniai mokymo kursai savivaldybėms ir paslaugų teikėjams.

2021 metų Projekto mokymų ir renginių kiekiui ir kalendoriui didelės įtakos turėjo besitęsianti COVID-19 sukelta pandemija, dėl ko teko dažnai koreguoti ar keisti planus. Per ataskaitinius metus užbaigta įgyvendinti Projekto veikla, susijusi su mokymų savivaldybių pavaldžių įstaigų

atstovams organizavimu. Įvyko paskutiniai 3 mokymai, kuriuose dalyvavo 37 asmenys. Toliau vykdomi informaciniai renginiai savivaldybių bendruomenėms siekiant didinti visuomenės suvokimą apie lyčių lygybės teikiamą naudą. 2021 m. suorganizuoti 9 renginiai, kuriuose dalyvavo 142 asmenys.

2021 metais savivaldybėse pradėti įgyvendinti vienos dienos trukmės mokymai, kurių metu savivaldybės supažindinamos su Projekto metu sukurtu įrankiu, skirtu atlikti lyčių lygybės stebėseną savivaldybėje. Stebėsenos įrankį sudaro 20 rodiklių iš 8 sričių. Stebėsenos įrankis yra skaitmenizuota priemonė, pagal pateiktus statistinius duomenis apskaičiuojanti ir Lietuvos žemėlapyje atitinkama spalva atvaizduojanti lyčių lygybės padėtį savivaldybėse, kiekvieną sritį matuojant ir atskirai. Parengta metodologija suteikia galimybę palyginti lyčių lygybės padėtį skirtingose savivaldybėse. 2021 m. suorganizuota 20 mokymų (trečdalis visų privalomų įgyvendinti mokymų), kuriuose dalyvavo 139 savivaldybių administracijų darbuotojai. Šių mokymų metu taip pat išsamiai pristatomas kitas Projekto produktas – du elektroniniai mokymosi kursai. Šie kursai skirti savivaldybių administracijų atstovams bei savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovams, atsakingiems už strateginį planavimą įstaigoje, ir tiesiogiai su gyventojais dirbantiems savivaldos institucijų specialistams (konsultantams, tarnautojams, įvairių sričių specialistams ir kt.), siekiant užkirsti kelią lyčių nelygybę lemiantiems stereotipams, su kuriais susiduriama teikiant viešąsias paslaugas. Tarnyba ragina savivaldybių administracijų ir joms pavaldžių institucijų darbuotojus naudotis parengtais mokymosi kursais siekiant plėsti žinias apie lyčių (ne)lygybę ir suteikti žinių bei įgūdžių apie lyčių lygybės ir lygių galimybių klausimų integravimą į savivaldybės veiklą.

2021 m. Tarnyba pradėjo aktyviai viešinti produktus, sukurtus Projekto įgyvendinimo metu. Esminę informaciją ir Projekto produktus galima rasti tam specialiai sukurtame ir dedikuotame tinklalapyje www.lygiadeniai.lt. Tinklapis naudojamas lygių galimybių integravimo priemonių sklaidai ir pristatomas stebėsenos įrankio mokymų metu. Tinklapis yra išsamus informacijos šaltinis siekiant padėti savivaldybėms integruoti į jų veiklą lyčių lygybės ir lygių galimybių principus.

2021 metais Projekto sąmoningumo didinimo kampanija (priemonė Nr. 6.1.6. „Parengti ir įgyvendinti sąmoningumo didinimo kampaniją“) įgyvendinta nebuvo, nes buvo nuspręsta sąmoningumo didinimo kampaniją sieti su naujai sukurtu stebėsenos įrankiu ir jo pristatymu bei sklaida Projekto tikslinėse grupėse. Planuotas stebėsenos įrankio pristatymas savivaldybėse nusikėlė į 2021 m. antrą pusę ir tęsis 2022 m. Dėl COVID-19 sukeltos pandemijos šis įrankis pradėtas diegti savivaldybėse vėliau nei numatyta (priemonė Nr. 6.1.3. „Sukurti ir diegti savivaldybėse veiksmų ir priemonių, užtikrinančių moterų ir vyrų lygias galimybes, stebėsenos mechanizmą“). Sąmoningumo kampaniją planuojama įgyvendinti 2022 m. rugsėjo-spalio mėn.

Pažymėtina, kad šalia Veiksmų plane numatytų priemonių moterų ir vyrų lygių galimybių srityje įgyvendinimo, Tarnyba vykdė prevencinę veiklą ir lygių galimybių užtikrinimo sklaidą, kėlė aktualius klausimus Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu ir Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymu reglamentuojamose veiklos srityse. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Tarnyba patvirtintus Veiksmų plano uždavinius vykdo ne tik iš

Lietuvos Respublikos valstybės biudžete Tarnybai patvirtintų bendrųjų asignavimų, bet ir iš Tarnybos iniciatyva pritraukto projekcinio finansavimo.

2021 metais Tarnyba kartu su nacionaliniais partneriais tęsė iš dalies Europos Komisijos finansuojamą projektą „Visi apie tai kalba: darbo ir asmeninio gyvenimo derinimas virsta realybe“. Šio projekto tikslas – gerinti moterų ir vyrų asmeninio gyvenimo ir darbo derinimą, kas tiesiogiai susiję su moterų ir vyrų lygių galimybių integravimu darbovietėje. Ataskaitiniais metais taip pat baigtas įgyvendinti Europos Komisijos lėšomis dalinai finansuojamas projektas „BRIDGE: vietos bendruomenių stiprinimas efektyviai kovai su smurtu lyties pagrindu artimoje aplinkoje“, kurio tikslas – sustiprinti vietos bendruomenėse atsaką į smurtą lyties pagrindu artimoje aplinkoje ir užtikrinti efektyvią smurto prevenciją.

Su galutiniais Tarnybos 2021 metų veiklos rezultatais bus galima susipažinti Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus 2021 metų veiklos ataskaitoje, kuri nuo 2022 metų kovo 16 dienos bus patalpinta Tarnybos interneto svetainėje.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.3 „Organizuoti kasmetinius geriausių įgyvendintų lyčių lygybės priemonių, suplanuotų savivaldybės strateginiuose veiklos arba plėtros planuose, apdovanojimus“, per 2021 m. II ketvirtį kontaktuota su Lietuvos savivaldybių asociacija (toliau – LSA) dėl klausimyno savivaldybėms atnaujinimo. Pagal LSA atstovų komentarus atnaujinamas klausimynas.

Per 2021 m. III ketvirtį parengti kasmetiniai geriausių įgyvendintų lyčių lygybės priemonių, suplanuotų savivaldybės strateginiuose veiklos arba plėtros planuose, apdovanojimų nuostatai, klausimynas savivaldybėms ir apdovanojimų renginio alternatyvios koncepcijos pateiktos derinti partneriams: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir LSA.

Per 2021 m. IV ketvirtį atnaujinti konkurso nuostatai ir klausimynas suderinti su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriumi ir LSA. Parengtas kvietimas savivaldybėms dalyvauti konkurse. Kvietimas su klausimynu ir konkurso nuostatais išsiųstas savivaldybėms, viešintas LSA tinklalapyje, socialiniuose tinkluose, žiniasklaidoje. Pagal konkurso nuostatus 2021 metais skirtos 10 nominacijų, kurias savivaldybėms skyrė komisija, sudaryta iš Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, LSA ir LMLO. 2021 metais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija apdovanojimams įteikti organizavo atskirą nuotolinį renginį, kurio rengime aktyviai talkino LMLO: derino darbotvarkę, kvietimus, vykdė registraciją, moderavo renginį. 2021 m. gruodžio 10 d. nuotolinį apdovanojimų renginį sveikino Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kanclerė Ana Selčinskienė, LSA direktorė Roma Žakaitienė, Lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė. Vėliau Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kanclerė Ana Selčinskienė paskelbė nominuotas savivaldybes:

- Pasvalio rajono savivaldybė – Už moterų ir vyrų lygybės priemonės švietimo srityje;
- Joniškio rajono savivaldybė – Už moterų ir vyrų lygybės priemonės socialinėje, sveikatos priežiūros ir sporto srityse;

- Šiaulių rajono savivaldybė – Už moterų ir vyrų lygybės priemonės užimtumo ir verslo srityse;
- Jonavos rajono savivaldybė – Už moterų ir vyrų lygybės priemonės gerinant savivaldos infrastruktūrą;
- Švenčionių rajono savivaldybė – Už kitose srityse vykdomas moterų ir vyrų lygybės priemonės (už švietimo įstaigose vykdomas smurto ir patyčių prevencijos priemonės);
- Kauno miesto savivaldybė – Už teigiamus pokyčius savivaldybėje, kuriuos paskatino dalyvavimas lyčių lygybės sritys projektuose;
- Vilkaviškio rajono savivaldybė – Už moterų ir vyrų lygybės viešinimą savivaldybėje ir už jos ribų;
- Kalvarijos savivaldybė – Už į strateginius veiklos/plėtros planus įtrauktas tikslines moterų ir vyrų lygybės priemonės;
- Šiaulių miesto savivaldybė – Už konstruktyvų bendradarbiavimą lyčių lygybės srityje su jos teritorijoje veikiančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis;
- Šilalės rajono savivaldybė – Už veiksmus, skirtus užtikrinti, kad savivaldybės teisės aktai, administracinių ir viešųjų paslaugų teikimas nepažeistų moterų ir vyrų lygių teisių ir galimybių. Visų savivaldybių, gavusių apdovanojimus, merai, vicemerai arba kiti atstovai, tarė atsakomąjį žodį, susiedami nominaciją su savivaldybėje vykdomomis lyčių lygybės priemonėmis, dar labiau įprasmindami renginio reikšmę. Renginio metu skaityti 2 išsamūs pranešimai lyčių lygybės tema: „Bendradarbiavimo su savivaldybių administracijomis vizija '22“ (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriaus vyr. patarėja Valda Karnickaitė) ir „Lyčių lygybės įgyvendinimo įrankiai: jų reikšmė ir svarba savivaldybėms“ (Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos lygių galimybių ekspertė Ieva Laugalytė), demonstruotas filmas „Lyčių lygybė savivaldoje“, sukurtas pagal projektą „Savivaldybės sėkmės kodas – lyčių lygybė“. Renginyje iš viso dalyvavo 76 asmenys. Konkursas ir renginys viešintas LSA tinklapyje, žiniasklaidoje, socialiniuose tinkluose:

- https://www.lsa.lt/naujienos/2021/10/26/konkursas_lygybe/
- https://www.lsa.lt/naujienos/2021/12/10/apdo_lygiosteises/
- https://www.lsa.lt/naujienos/2021/10/26/konkursas_lygybe/
- https://www.lsa.lt/naujienos/2021/12/10/apdo_lygiosteises/
- <https://www.atspindziai.lt/konkursas-skirtas-apdovanoti-savivaldybes-uz-geriausias-moteru-ir-vyru-lygybes-priemones>
- <https://www.siauliuraj.lt/naujienos-gn/455/savivaldybei-apdovanojimas-uz-moteru-ir-vyru-lygybes-priemoniu-igyvendinima:2532>
- <https://www.jonava.lt/gyventojams/naujienos/29/jonava-apdovanota-uz-lyciu-lygybes-priemoniu-igyvendinima:9942>
- <https://www.jonavoszinios.lt/naujiena/jonava-apdovanota-uz-lyciu-lygybes-priemoniu-igyvendinima>
- <https://vilkaviskis.lt/vilkaviskio-rajono-savivaldybei-apdovanojimas-uz-geriausias-moteru-ir-vyru-lygybes-priemones-2021-metais/>
- <https://www.facebook.com/vilkaviskiosavivaldybe/posts/1264804107264848/>
- <https://silale.lt/2021/12/apdovanojimas-silales-rajono-savivaldybei/>
- <https://www.joniskis.lt/naujienos/13/joniskio-savivaldybei-lygiausios-savivaldybes-apdovanojimas:506>

• <https://www.etaplus.lt/pasvalio-rajono-savivaldybe-apdovanota-uz-moteru-ir-vyru-lygybes-priemoniu-igyvendinima-2021-metais>

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.4. „Remti lyčių lygybės iniciatyvų, skatinančių nestereotipinį požiūrį į moteris ir vyrus, sklaidą ir įtvirtinimą visuomenėje“, atsižvelgiant į tai, kad per Covid-19 krizę smurto artimoje aplinkoje nusikaltimų skaičiai Lietuvoje išaugo apie 20 proc. ir siekiant spręsti šią problemą 2021 m. buvo įgyvendinta plataus masto informacinė ir švietėjiška kampanija. Pagrindinis kampanijos tikslas – didinti visuomenės informuotumą apie įvairias smurto šeimoje rūšis; kad yra daugiau nei tik fizinis smurtas, jis taip pat gali būti emocinis, seksualinis ir ekonominis. Taip pat, įspėti apie smurto artimoje aplinkoje pasekmes, informuoti apie prevencines priemones ir kaip/kur kreiptis pagalbos. Be to, šia kampanija buvo siekiama pabrėžti, kad kartais lyčių stereotipai (tai yra to, ko iš moterų ir vyrų tikimasi šeimoje ir visuomeniniame gyvenime) gali tapti žalingi ir tapti smurto šeimoje priežastimi. Kampaniją sudarė (8) televizijos laidų „Negaliu tylėti“ ciklas nacionalinėje (Lrytas) televizijoje, straipsnių bei interviu ciklas populiarioje žiniasklaidoje, taip pat komunikacijos kampanija (reklaminiai skydeliai ir trumpi video) socialiniuose tinkluose (FB) ir lauko reklamos stenduose.

Kampanija pasiekė didelę dalį visuomenės. Didžiausio dėmesio sulaukė ekonominio ir seksualinio smurto temos. Sukurti vaizdo klipai per kampanijos trukmę sugeneravo beveik 50 tūkst. unikalių paspaudimų. Reklamos klipai parodyti ne mažiau kaip 1200 kartų viename ekrane per savaitę. TV laida „Negaliu tylėti“ buvo labiausiai žiūrima „Lrytas“ televizijoje laida po „Žinių“.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.5 „Stiprinti konsultacinių (psichologinių, psichoterapinių, edukacinių, esant poreikiui – teisinių) paslaugų telefonu (nuotoliniu būdu) vyrams, išgyvenantiems su pandemijos poveikiu susijusias emocišes ir psichologines krizes, teikimą“ 2021 m. įgyvendinant šią priemonę buvo finansuoti keturi NVO projektai. Veiklą tęsė pagalbos vyrams linijos: „Nelik vienas“ ir „Vyrų linija“, kur kompleksinę pagalbą, nuotoliniu būdu, teikė specialistai ir savanoriai. Vykdytos veiklos reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos vyrų psichologinės ir emocišės gerovės. Sulaukta apie 11 tūkst. skambučių.

Dažniausiai pasitaikančios skambučių priežastys (vardinant iš eilės nuo dažniausiai pasitaikiusios): santykių problemos, nepaaiškinamas liūdesys ir (ar) bloga emocišė būklė, socialinė izoliacija, savižudybės rizika, užimtumo ar darbo problemos, sunki finansinė padėtis.

Dažniausiai teiktos kompleksinės pagalbos rūšys (vardinant iš eilės pagal kiekį nuo dažniausiai teiktos): emocišė parama, psichologinė pagalba, edukacinės paslaugos, teisininko paslaugos.

Taip pat, visi atrinkti priemonės vykdytojai pasitelkė įvairius viešinimo kanalus bei priemones (straipsniai, interviu ir kt. laikraščiuose, tinklapiuose, socialinėje erdvėje ir kt.) aktyviai viešina veikiančias pagalbos linijas bei dalinasi informacija skirta atkreipti visuomenės dėmesį į egzistuojančią problematiką bei skatina vyrus nedvejoti kreiptis pagalbos ir naudotis sukurtais priemonėmis.

8 uždavinys. Plėtoti moterų ir vyrų lygybės statistinę informaciją, papildyti ją naujais, su kitomis valstybėmis palyginamais statistiniais rodikliais

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 8.1 „Rengti ir skelbti lyčių lygybės statistinę informaciją“ ir **8.2** „Plėtoti ir tobulinti lyčių lygybės statistiką darbo rinkos, švietimo, žemės ūkio, moterų verslumo srityse; rengti statistinę informaciją apie smurtą lyties pagrindu“, Lietuvos statistikos departamentas informavo, kad 2021 m. Lyčių lygybės statistinė informacija buvo skelbiama Oficialiosios statistikos portalo Rodiklių duomenų bazėje (osp.stat.gov.lt/), Oficialiosios statistikos portalo specialiai lyčių lygybei skirtoje teminėje skiltyje (osp.stat.gov.lt/lyciu-lygybe). Taip pat, informacija buvo teikiama viešinti Eurostato (ec.europa.eu/eurostat/web/equality/data/database) bei Jungtinių Tautų Ekonomikos komisijos (UNECE) (unece.org/info/ece-homepage.html) portaluose.

2021 m. parengti ir Oficialiosios statistikos portale paskelbti Jungtinių Tautų Organizacijos darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. (5 tikslas – Lyčių lygybė) Lietuvos rodikliai (osp.stat.gov.lt/nacionaliniai-darnaus-vystymosi-rodikliai).

Papildomai, oficialiosios statistikos portale skelbiama lyčių lygybės statistinė informacija 2021 m. buvo atnaujinta ir papildyta 20 naujų rodiklių pagal lytį šiose srityse: demografijos, užimtumo, žemės ūkio, nusikalstamumo, sveikatos ir švietimo.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 8.3 „Vykdamas Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną, tirti neįgalių moterų padėtį“, Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informavo, kad 2021 m. buvo atliktas 1 Neįgalių moterų padėties tyrimas, kurio tikslas buvo nustatyti moterų su negalia smurto patirtis. Viktimologinę bet kokią smurto formą patyrusių moterų su negalia apklausą atliko Lietuvos negalios organizacijų forumas, įgyvendindamas Departamento finansuojamą Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektą.

Tyrimu nustatyta kad, per 5 metus 73 proc. respondenčių patyrė smurtą. Tai parodo, kad didžioji dalis turi tęstinio pobūdžio smurto patyrimus, aukoms lieka smurto besikartojančio smurto rate. Fizinio smurto viktimizacijos intensyvumas didesnis amžiaus grupėse nuo 30-39 ir 40-49 metų.

Viktimizacijos struktūra:

Fizinis smurtas 83,9 proc.,

Psichologinį smurtas 92,7

Ekonominis proc., 67,8 proc.,

Seksualinė prievarta 56,5 proc.

Viktimizacijos intensyvumas:

24 proc. aukų patiria nuolatinę seksualinę prievartą,

26 proc. nuolatinį fizinį smurtą,

63,6 proc. nuolatinį psichologinį smurtą;

KETVIRTASIS PROGRAMOS TIKSLAS Skatinti lyčių aspekto integravimą

ŠVIETIMO IR MOKSLO SRITYJE

9 uždavinys. Skatinti merginas ir vaikus rinktis „netradicines moterims ir vyrams“ studijų kryptis, profesijas

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 9.3 „Organizuoti mokiniams informacinius renginius, populiariau lyčių lygybę“, 2021 m. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras siekdamas keisti, vis dar gilius stereotipus, apie vyrų ir moterų profesijas, organizavo 4 informacinius renginius: Lietuvos kariuomenė – merginų ir/ar vaikų pasirinkimas; Savanorystė – merginų ir/ar vaikų pasirinkimas; Inžinerija - merginų ir/ar vaikų pasirinkimas; Moterų kariuomenėje – karjeros galimybės bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams, kuriuose dalyvavo 251 mokinys.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 9.4 „Pildyti rubriką Vyrų ne moterų profesijos – kur dėti kabelį Mokinių ugdymo karjerai informacinėje svetainėje www.mukis.lt“, 2021 m. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras tinklalapį papildė rubriką – „Vyrų ne moterų profesijos – kur dėti kabelį“ nauju pranešimu (http://mukis.lt/lt/tai_idomu/vyru-ne-moteru-hgad.html).

SVEIKATOS APSAUGOS SRITYJE

12 uždavinys. Užtikrinti gimdos kaklelio, krūties, prostatos vėžio patikros galimybę ir informacijos apie tokių patikrą teikimą

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 12.1 „Skleisti mokslo įrodymais pagrįstą informaciją apie dalyvavimo prevencinėse programose privalumus, naudą moterų ir vyrų gyvenimo trukmei“, LR Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad 2021 m. visose savivaldybėse išplėtotas savivaldybių visuomenės sveikatos biurų tinklas nuolat gyventojus informavo apie dalyvavimo prevencinėse programose galimybes bei dalyvavimo privalumus. Taip pat, atokiau gyvenantiems Lietuvos savivaldybių gyventojams, pagal poreikį, visuomenės sveikatos biurai, organizavo pavėžėjimo paslaugas sudarant galimybę atlikti reikiamą sveikatos patikrą.

Papildomai, 2021 m. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-979 „Dėl sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinta sveikatos stiprinimo programa, skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai. Programa integruoja pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos ir savivaldybių visuomenės sveikatos biurų veiklą, užtikrina programos įgyvendinimą. Programos tikslas – motyvuoti gyventojus gyventi sveikiau ir sumažinti širdies bei kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto riziką. Savivaldybių visuomenės sveikatos biurai įpareigoti visą informaciją apie

galimybes dalyvauti prevencinėse programose skelbti savo interneto svetainėje, spaudoje ir kitose viešojo informavimo priemonėse.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 12.2 „Igyvendinti gimdos kaklelio ir krūties vėžio prevencines programas“, LR Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad 2021 m. vykdant gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, finansavimo programą 114 808 moterų suteikta gimdos kaklelio citologinio tepinėlio paėmimas ir rezultatų įvertinimo paslauga, o atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programą – 107 076 moterų suteikta mamogramų atlikimo paslauga. Duomenys yra preliminarūs, pateikti už laikotarpį 2021 m. sausio – lapkričio mėn.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 12.3 „Igyvendinti priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programą“, Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad 2021 m. vykdant priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programą 65 742 vyrams suteikta informavimo apie ankstyvąją priešinės liaukos vėžio diagnostiką ir prostatos specifinio antigeno (PSA) nustatymo paslauga. Duomenys yra preliminarūs, pateikti už laikotarpį 2021 m. sausio – lapkričio mėn.

13 uždavinys – vykdyti visuomenės švietimą reprodukcinės sveikatos klausimais

Sveikatos apsaugos ministerija 2018–2021 m. laikotarpiu nenumatė priemonių šiam Programoje numatytam uždaviniui įgyvendinti.

KULTŪROS SRITYJE

14 uždavinys. Vertinant šalies kūrėjų indėlį į kultūrą ir meną, skatinti laikytis lyčių lygybės principo ir 15 uždavinys. Skatinti didesnę vyrų dalyvavimą kultūrinėse iniciatyvose

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 14.1 „Informuoti ekspertus, vertinančius projektų paraiškas, apie būtinybę laikytis lyčių lygybės principo vertinant pateiktas projektų paraiškas“ Kultūros ministerija informavo, kad 2021 m. ekspertai, vertinantys paraiškas projektų finansavimui gauti iš Kultūros rėmimo fondo, posėdžių metu nuolat informuojami apie būtinybę laikytis lyčių lygybės principo vertinant pateiktas projektų paraiškas. Planuotas rodiklis „Informuotų ekspertų dalis (proc.): 100“ pasiektas.

Taip pat pažymėta, jog sudarant ekspertų komisijas ar tarybas, Kultūros ministerija, visuomet siekia lyčių balanso.

15 uždavinys – skatinti aktyvesnę vyrų dalyvavimą kultūrinėse iniciatyvose

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 15.1 „Informuoti kultūros projektus vykdančias įstaigas apie vyrų aktyvumo skatinimo kultūros srityje svarbą“, LR Kultūros ministerija informavo, kad 2021 m. buvo pakartotas, periodiškai atliekamas (kas tris metus nuo 2014 m.), „Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis“ tyrimas, kurio

apimtyje taip pat yra lyginami moterų ir vyrų dalyvavimo kultūroje įpročiai. Tyrimo rezultatų viešo pristatymo metu atkreiptas kultūros organizacijų dėmesys į tikslinę vyrų auditoriją, kaip nepilnai išnaudotą potencialą, plečiant dalyvaujančių kultūroje ratą.

Taip pat 2021 m. Lietuvos kultūros taryba atliko didelės apimties meno kūrėjų socialinės padėties tyrimą - „Menininkų socialinės ir kūrybinės būklės vertinimas“, kurio rezultatai buvo lyginami ir lyties aspektu. Tyrimas parodė, kad moterys menininkės uždirba mažiau nei vyrai menininkai, tačiau daugiau moterų nei vyrų savo kūrybinėje veikloje remiasi valstybės intervencijomis: pavyzdžiui, 2014-2019 m. laikotarpiu didesnioji dalis Lietuvos kultūros tarybos skiriamų meno kūrėjams stipendijų pareiškėjų ir gavėjų buvo moterys. Tyrimas atskleidė, kad moterys palankiau nei vyrai vertina, kaip valstybės ir jos institucijų intervencijos veikia asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę. Pabrėžtina, kad tyrimas parodė jog Kultūros rėmimo fondo lėšos, kurias tyrimo referenciniu laikotarpiu menininkams skyrė Lietuvos kultūros taryba, ženkliai prisidėjo prie moterų menininkų socialinės ir kūrybinės būklės gerinimo. Taip pat, kad į Lietuvos kultūros tarybos 2015-2020 m. finansuotus projektus moterys ir vyrai menininkai buvo įtraukiami lygiaverčiai.

Papildomai pabrėžtina, kad 2020-2021 m. Kultūros ministerijos atstovas aktyviai dalyvavo Europos Komisijos Atvirojo koordinavimo darbo grupės dėl lyčių lygybės kultūros ir kūrybos sektoriuose, sudarytoje iš 22 ES šalių narių ekspertų, veikloje bei rengiant šios darbo grupės ataskaitą „Lytis lyčių lygybės kultūros ir kūrybos sektoriuose“ (šaltinis: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/36e9028b-c73b-11eb-a925-01aa75ed71a1>). Šioje ataskaitoje taip pat pateiktos septynios gerosios Lietuvos patirtys skatinančios lyčių lygybę kultūros sektoriuje. Šiuo metu Kultūros ministerija vertina galimybes įgyvendinti kai kurias ataskaitoje pateiktas rekomendacijas.

Taip pat paminėtina, kad ir Kultūros ministerijai pavaldžios institucijos 2021 m. prisidėjo prie lyčių lygybės kultūros sektoriuje skatinimo. Pavyzdžiui, Lietuvos kino centras, tęsdamas 2019 m. įgyvendintą projektą, skatinantį saugią aplinką be seksualinio priekabiavimo, organizavo mokymus „Seksualinio priekabiavimo prevencija ir saugios darbo aplinkos kūrimas kino industrijoje“. Lietuvos kino centras tapo Europos moterų garso ir vaizdo tinklo, įgyvendinančio ir moterų įgalinimo Lietuvos kino industrijoje iniciatyvas, rėmėju.

APLINKOS APSAUGOS SRITYJE

16 uždavinys. Didinti visuomenės informuotumą aplinkos klausimais

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 16.1 „Vykdėti visuomenės informavimą, formuojant gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir į visuomenės informavimo projektus integruoti lyčių lygybės aspektą, stebint skirtingus moterų ir vyrų vartojimo įpročius, jų suvokimą ir informuotumo lygį“, Aplinkos apsaugos ministerija informavo, kad 2021 m. vykdė iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą Nr. 05.4.1-APVA-V-017-01-0008 „Atsakingo ir tausojančio aplinką visuomenės elgesio skatinimas“ (toliau – projektas).

Vadovaujantis Europos parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 4 straipsnio 2 dalimi, įgyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamus projektus, į juos turi būti įtraukiamas lyčių aspektas bei skatinama moterų ir vyrų lygybė ir nediskriminavimas. Aplinkos

misterijos įgyvendinamo projekto veiklos buvo skirtos įtraukti ir skatinti prisidėti prie aplinkos apsaugos visus Lietuvos gyventojus.

Įgyvendinant projektą vykdytos socialinės, integruotos komunikacijos, kampanijos, kuriomis skatintas darnus judumas, atsakingas vartojimas, nuotekų tvarkymas, komunikuojama apie užtvankų žalą. Visos šios Aplinkos ministerijos įgyvendinamos gyventojų sąmoningumo pokyčio kampanijos buvo suplanuotos atsižvelgiant į abiejų lyčių vartojimo įpročius, informuotumą, poreikius.

Projektas pasižymi įvairaus amžiaus vyrams ir moterims aktualių temų gausa ir įvairove. Projekto veiklos suplanuotos taip, kad pasiektų kuo didesnę auditoriją ir formuotų visų Lietuvos gyventojų (nepriklausomai nuo amžiaus, lyties, rasinės ar etninės kilmės ir kitų asmeninių aplinkybių) sąmoningumą aplinkos apsaugos srityje.

Įgyvendinant projektą, visuomenės informavimas buvo vykdomas įvairiais komunikacijos kanalais: informacija talpinama aukščiausius reitingus vyrų ir moterų auditorijose turinčiuose nacionaliniuose („Žmonės“, „Stilius“, „Keturi ratai“, „Lietuvos rytas“), regioniniuose ir vietos leidiniuose, interneto naujienų portaluose (delfi.lt, lrytas.lt, 15min.lt), socialiniuose tinkluose (Facebook, Instagram), transliuojama radiju, rengiami televizijoje ir vaizdo platformose (YouTube, lmk.lt) rodomi vaizdo klipai, laidos, organizuojami interaktyvūs renginiai, meninės ir socialinės akcijos.

Vykdamas visuomenės informavimą bendradarbiaujama ir kalbama tiek su įvairių sričių ekspertais ir nuomonės formuotojais, tiek su pačiais Lietuvos gyventojais (tiek vyrais, tiek moterimis).

KRAŠTO APSAUGOS SRITYJE

18 uždavinys. Didinti specialistų, galinčių konsultuoti ir mokyti moterų ir vyrų lygybės klausimais ir dirbti tarptautinėse misijose patarėjais, skaičių

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.1 „I Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos mokomųjų dalykų programos įtraukti moterų ir vyrų lygių galimybių temas“, LR Krašto apsaugos ministerija informavo, kad 2021 m. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos (toliau – LKA) kariūnams studijų metu dėstomi dalykai buvo orientuoti į geresnį lyčių santykių suvokimą ir tinkamų profesinių kompetencijų, būtinų užtikrinti moterų ir vyrų lygias galimybes krašto apsaugos sistemoje, įgijimą:

- į visas nuolatinės bakalauro studijų programas įtrauktas studijų dalykas „Etika“, kurį dėstant ugdomos karininkų profesinės etikos kompetencijos, apimančios ir atsakomybę bei gebėjimą savo veikloje vadovautis moterų ir vyrų lygių galimybių principais;
- nuolatinių bakalauro studijų programų anglų kalbos dėstytojai moko kariūnus bendravimo tarptautinėje ir tarpkultūrinėje aplinkoje, atsižvelgiant į lyčių aspekto integravimo prioritetus, ypatybes;
- bakalauro studijų programų III kurso kariūnams dėstomas dalykas „Tarptautinė humanitarinė teisė“, kuriame aptariamas platus su lyčių santykiais susijęs teisinių

- problemų spektras, apimantis šiuolaikinių kovos metodų taikymo pasekmes, karininkų pareigas okupuotų teritorijų civiliams, internuotiems civiliams ir karo belaisviams;
- į bakaluro studijų Visuomenės saugumo ir Politikos mokslų studijų programas yra įtraukti saugumo studijų dalykai, kuriuose išsamiai aptariama lyčių santykių dimensija tarptautiniuose santykiuose ir formuluojant bei įgyvendinant saugumo ir gynybos politiką.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.2 „Rengti specialistus, galinčius konsultuoti ir mokyti moterų padėties ginkluotuose konfliktuose klausimais bei dirbti tarptautinėse operacijose (misijose) moterų ir vyrų lygių galimybių reikalų patarėjais“, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo atstovai, 2021 m. į tarptautines operacijas (misijas) vykstantiems kariams perskaitė 11 paskaitų (kiekvienos trukmė – 1 val.) apie Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1325 (2000) dėl moterų, taikos ir saugumo ir apie kitų su ja susijusių rezoliucijų reikalavimus ir įgyvendinimo priemones. Per paskaitas išdėstyti pagrindiniai kultūriniai, socialiniai ir ekonominiai reikalavimų vyrams ir moterims, berniukams ir mergaitėms skirtumai, principai, galimos įvairių situacijų pasekmės. Klausytojai buvo supažindinti su lyčių aspektų tarptautinėse operacijose svarba, pagrindiniais terminais ir sąvokomis, moterų ir vaikų padėtimi karinių konfliktų regione ir konkrečios operacijos rajone, taikdaryų veiksmis, galinčiais pakeisti situaciją ir kt. Paskaitos buvo skaitomos kariams, besirengiantiems tarptautinėms operacijoms (misijoms) Afganistane, Malyje, Somalyje, Kosove, Turkijoje, Viduržemio jūros regione. Šiose paskaitose dalyvavo iš viso 365 kariai, iš jų 13 moterų ir 352 vyrai, civiliai į tarptautines operacijas (misijas) 2021 m. nevyko.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.4 „Įtraukti moterų padėties ginkluotuose konfliktuose temas į karių ir civilių mokymus, rengiamus prieš misijas“, LR Krašto apsaugos ministerija informavo, kad 2021 m. nebuvo parengtas specialistas, galintis konsultuoti, mokyti moterų padėties ginkluotuose konfliktuose klausimais bei dirbti tarptautinėse operacijose (misijose) moterų ir vyrų lygių galimybių reikalų patarėju, nes Patarėjo lyčių lygybės klausimais (angl. *Gender Focal Point*) kursas (kurso organizatorius – Šiaurės šalių lyčių aspekto karinėse operacijose centras (angl. *NCGMO – Nordic Centre for Gender in Military Operations*) Švedijoje) dėl COVID-19 pandemijos buvo organizuotas nuotoliniu būdu ir dėl riboto kurso dalyvių skaičiaus Lietuvos kariuomenės atrinkta kandidatė (karininkė) į šį kursą nepateko ir išvyko į tarptautinę operaciją (misiją) Malyje neišklausiusi šio kurso. Naujai atrinkta kandidatė (karininkė) vykdyti Patarėjo lyčių lygybės klausimais funkcijas tarptautinėje operacijoje (misijoje) Malyje į 2022 m. sausio mėn. organizuojamą Patarėjo lyčių lygybės kursą taip pat nebuvo atrinkta.

TEISINGUMO PRIEINAMUMO SRITYJE

19 uždavinys. Gerinti visuomenės, ypač kaimo moterų, informuotumą apie teisių gynimo priemones, įskaitant galimybę gauti nemokamą teisinę pagalbą

Teisingumo ministerija prisididėjo prie šio uždavinio įgyvendinimo, vykdydama kituose planavimo dokumentuose numatytas priemones.

TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO SRITYJE

20 uždavinys. Didinti Lietuvos indėlį tarptautinių organizacijų veikloje, susijusioje su moterų ir vyrų lygybės politikos įgyvendinimu, ir skleisti Lietuvos gerąją patirtį

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.9 „Atlikti Jungtinių Tautų Pekino veiksmų platformos pagal dvylika sričių ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. vykdymo vertinimus“, siekiant išsiaiškinti visuomenės požiūrį į lyčių lygybės pokyčius Lietuvoje 2021 m. buvo pakartotas sociologinis tyrimas „Moterų ir vyrų padėties skirtumai“. Šio tyrimo duomenys buvo palyginti su ankstesnių, analogiškų, tyrimų, atliktų 2019 m. ir 2017 m., duomenimis. Rezultatai buvo viešinami atskirų pristatymų metu.

Nustatyta, kad teigiamai vyrų ir moterų lygybės situacijos pokyčius vertina 50% respondentų (10% labai teigiamai, 40% – teigiamai). Taip pat, nustatyta, kad gyvenimas Covid-19 pandemijos sąlygomis turėjo įtakos šalies gyventojų ekonominei, darbinei, šeiminei situacijai, o kartu veikė ir su lyčių rolėmis susijusias nuostatas. Ekonominė gyventojų situacija keitėsi nevienodai, didžioji dalis gyventojų ekonomiškai nenukentėjo, tačiau nuotolinis darbas didino buitės darbų apimtį, kurios dažniau didesne dalimi teko moterims. Nepaisant to, vertinant su lytimi susijusias nuostatas, buvo pastebimas ženklus pozityvus pokytis – beveik visais tyrimo nagrinėjtais lyčių nuostatų aspektais stebėtas reikšmingas pokytis rodantis mažtanti lyčių stereotipų populiarumą.

Tyrimo duomenys prieinami SADM tinklalapyje: <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/moteru-ir-vyru-lygybe/statistika-ir-kita-naudinga-informacija>

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.10 „Užtikrinti Šiaurės ir Baltijos šalių bendradarbiavimo susitarimo moterų ir vyrų lygybės srityje vykdymą“, 2021 m. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija aktyviai bendradarbiavo su Šiaurės ministrų tarybos biuru Lietuvoje. Kartu buvo parengtas ir Šiaurės ministrų tarybos susirinkimo metu pristatytas bei patvirtintas Šiaurės-Baltijos šalių bendradarbiavimo projektas – „Vyrų krizių centrų/vyrų organizacijų paslaugų ir jų darbuotojų kompetencijų stiprinimas Baltijos šalyse“, kurio įgyvendinimas numatytas 2022 m.

Projekto tikslas - pasikeisti projekte dalyvaujančių Baltijos ir Šiaurės šalių gerosios patirties pavyzdžiais, siekiant plėtoti vyrų krizių centrų ir vyrų NVO veiklą ir stiprinti jų darbuotojų kompetencijas bei sukurti partnerių tinklą, skirtą tolimesnei komunikacijai ir gerosios patirties mainams ateityje.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.14 „Įgyvendinti Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai projektus, skirtus Europos Sąjungos Rytų partnerystės ir besivystančioms valstybėms, bei kitas iniciatyvas lyčių lygybės srityje“, Užsienio reikalų ministerija informavo, kad 2021 m. vykdyti šie projektai, skirti lyčių lygybės įtvirtinimui:

PROJEKTAS ARMĖNIJOJE

Finansuotas Martuni moterų bendruomenės tarybos projektas (Armėnija) „Kokybiškas moterų lavinimas kaimo vietovėse“, kurio tikslinė grupė – moterys, pasitraukusios iš Kalnų Karabacho bei patyrusioms smurtą artimojoje aplinkoje. Moterys apmokytos verslinės veiklos planavimo ir iniciavimo, anglų kalbos, kompiuterinių žinių, siuvimo.

PROJEKTAI UKRAINOJE

Finansuotas NVO „Eleos-Ukraine“ projektas „Verslumo pagrindai šalies viduje perkeltoms moterims“, kuriuo skatinama nuo Krymo okupacijos ir konflikto rytų Ukrainoje nukentėjusių moterų socialinė reintegracija ir ekonominis įgalinimas.

Finansuotas VŠĮ „Rytų Europos bendradarbiavimas“ projektas „Ekonomiškai nepriklausomos moterys kuria lygiaverčius lyčių santykius bendruomenėse“ prisideda prie moterų ekonominio įgalinimo, skatina persikėlusią moterų įtrauką ir ekonominį aktyvumą.

PROJEKTAS DRAMBLIO KAULO KRANTE

Finansuotas VŠĮ Lietuvos inovacijų centro įgyvendintas projektas „Inovatyvių moterų verslų kūrimas taikant akvaponikos technologijas - INNOVATIONS FOR IVORY COAST“. Projektu buvo siekiama Dramblio Kaulo Kranto moterims sudaryti galimybes užsiimti inovatyviu verslu, grįstu akvaponikos sistemų naudojimu. Moterys įgijo žinių ir kompetencijų, reikalingų tokio verslo kūrimui, joms buvo suteikta reikalinga infrastruktūra.

PROJEKTAI PALESTINOJE

Finansuoti Palestinos komunikacijos ir plėtros strategijų centro projektai „Smulkaus verslo savininkų skaitmeninio-ekonominio įgalinimo ir tarpvalstybinės rinkodaros projektas“ ir „Smulkaus verslo savininkų, gyvenančių pabėgėlių stovyklose, skaitmeninio-ekonominio įgalinimo ir tarpvalstybinės rinkodaros projektas“, kuriais skatinama 18–35 metų palestiniečių mažų verslų savininkes Hebrono mieste pasiekti tvarų pragyvenimo šaltinį, naudojantis skaitmenine tarpvalstybine rinkodara ir palestinietes mažų verslų savininkes, gyvenančias pabėgėlių stovyklose, susikurti tvarų pragyvenimo šaltinį, naudojantis skaitmenine tarpvalstybine rinkodara.

Finansuotas Hebrono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centro projektas „Ekonominis moterų įgalinimas suteikiant galimybę gaminti ekologinį medų ir jį realizuojant skaitmeninės platformos pagalba“, kuris prisideda prie ekonominio 15-os kolegijų abiturienčių iš Yatta regiono kaimų įgalinimo, sukuriant kooperatyvą, skirtą ekologiško medaus gamybai bei sukuriant skaitmeninę platformą jo realizavimui.

PROJEKTAI MONGOLIJOJE

Finansuotas Mongolijos NVO „Press Institute of Mongolia“ projektas „Moterų teisių stiprinimas didinant jų gebėjimus socialinėje medijoje“, kurio tikslas didinti lyčių lygybę Mongolijoje,

stiprinant moterų balsą viešame diskurse ir kovojant su lyčių stereotipais socialinėje žiniasklaidoje.

Finansuotas Mongolijos NVO „Sainkhuu Iweel San (SIS)“ projektas „Moterų lyderystė vietos demokratijai“, kurio tikslas įgalinti marginalizuotas moteris, skatinant jų aktyvumą ir prasmingą dalyvavimą demokratinuose procesuose, išsakyti savo nuomonę ir dalyvauti vietos rinkimuose.

Finansuotas Lietuvos IT įmonių asociacija „Infobalt“ projektas „Moterų ir mergaičių įgalinimas Mongolijoje, siekiant karjeros STEM ir vystant skaitmeninį verslą (MYpower)“, kuriuo siekta stiprinti moterų ir merginų dalyvavimą technologijų versluose Mongolijoje.

PROJEKTAI INDIJOJE

Finansuoti Rupiko Financial Services ir Jeevan Rekha Parishad projektai „Moterų finansinio raštingumo Indijoje didinimas“, kurių tikslas moterų finansinio raštingumo Indijoje didinimas. Lyčių nelygybės namų ūkiuose finansų srityje mažinimas.

PROJEKTAI TURKIJOJE

Finansuotas Alanijos prekybos ir pramonės rūmų kartu su partneriu Lietuvoje Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmais projektas „Moterų verslumo įgalinimas ir parama moterų verslumui“, skirtas skatinti moterų vadybinius gebėjimus ir verslumą Alanijoje; suteikti moterims reikiamų įgūdžių ir žinių plėtoti savo verslą, galimybę įgyti drąsos pradėti savo verslą per sėkmingus verslumo pavyzdžius.

PROJEKTAI VIETNAME

Finansuotas Lietuvos IT įmonių asociacija Infobalt projektas „Moterų ir mergaičių įgalinimas Vietname, kuriant ir vystant skaitmeninį verslą (VMpower)“, kuriuo siekta moterų ir mergaičių įgalinimo Vietname, kuriant ir vystant savo skaitmeninį verslą.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.15 „Pirmininkauti Demokratijų bendrijos darbo grupei „Moterys ir demokratija“, kartu su tarptautinėmis demokratijos plėtros organizacijomis organizuoti renginius ir projektus“, Užsienio reikalų ministerija informavo, kad 2021 m. dėl COVID-19 pandemijos apribojimų Demokratijų Bendrijos Moterų ir demokratijos darbo grupės fizinių susitikimų nebuvo, tačiau Kovo 9 d. virtualiu būdu organizuotas renginys „Feministinė užsienio politika 2021 m.“, kurio metu Lietuva, Kanada, Meksika ir Švedija pristatė savo tikslus ir prioritetus formuojant feministinę užsienio politiką, analizavo horizontalaus ir sistemingo lyčių lygybės principo taikymą šioje srityje.

Gegužės mėnesį startavo serija interviu „Moterys lyderės krizių metu“, kurios tikslas – keistis patirtimi ir pavyzdžiais apie moterų lyderystę pandemijos ekonominių ir politinių krizių bei konfliktų metu.

Rugsėjo 21 d. surengtas virtualus seminaras "Stiprinant taiką per moterų ir mergaičių švietimą". Kalbėta apie moterų ir mergaičių išsilavinimo reikšmę taikos atstatymo ir konfliktų sprendimo metu.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.16 „Koordinuoti Lietuvos pasisakymus Jungtinėse Tautose, kitų tarptautinių organizacijų sesijose, debatuose, įvairiose iniciatyvose ir prisidėti prie lyčių lygybės bei moterų įgalinimo pasaulyje skatinimo“, Užsienio reikalų ministerija informavo, kad 2021 metais Ženevoje Jungtinių tautų Žmogaus teisių tarybos 46-48 sesijų metu Lietuva, stebėtojos teisėmis, dalyvavo septyniuose bendruose ES pareiškimuose, devyniuose bendruose Šiaurės Europos ir Baltijos valstybių pareiškimuose (vieną iš jų rengė ir NB8 vardu skaitė Lietuva) ir aštuoniuose kitų bendraminčių formatų bendruose pareiškimuose lyčių lygybės, moterų įgalinimo, kovos su moterų diskriminacija ir su smurtu prieš moteris, seksualinės ir reprodukcinės sveikatos ir teisių klausimais.

Vasario mėnesį surengti nuotoliniai mokymai NVO atstovams apie tarptautinę darbotvarkę „Moterys, taika ir saugumas“ pagal Nacionalinį veiksmų planą šiai darbotvarkei įgyvendinti 2020-2024 metams.

Kovo mėnesį paskelbtos Pasaulio ekonomikos forumo 2021 m. Globalios lyčių atskirties ataskaitos indekse Lietuva tarp maždaug 150 vertinamų valstybių iš 33-osios vietos pakilo į 8-ąją ir buvo įvardinta tarp penkių didžiausių pažangą padariusių pasaulio šalių. Šiai sėkmei didžiausią įtaką turėjo moterų išrinkimai ir paskyrimai į svarbias pozicijas valdžios institucijose pagal 2020 m. LR Seimo rinkimų rezultatus ir po jų (Seimo Pirmininkė, Ministrė Pirmininkė, šešios ministrės, Konstitucinio Teismo pirmininkė, generalinė prokurorė ir t.t.), kas labai palankiai kontrastavo su aiškiai nepakankamu moterų atstovavimu ankstesnės kadencijos valdžioje.

Kovo 15–26 d. Niujorke Lietuva dalyvavo ir pasisakė JT Komisijos dėl moterų statuso (Commission on the Status of Women, CSW) 65-oje sesijoje bendrųjų debatų metu, Europos Sąjungos bendrame pasisakyme, Ministrų apvalaus stalo diskusijoje dėl moterų įgalinimo ir efektyvaus dalyvavimo priimant sprendimus viešame gyvenime, 4 ES pasisakymuose Ministrų apvalaus stalo diskusijose.

Liepos 1 d. Lietuvos moterų informavimo centras, Užsienio reikalų ministerija ir JAV ambasada Lietuvoje surengė tarptautinę konferenciją Vilniuje, skirtą JT Generalinės asamblėjos rezoliucijos Nr. 1325 „Dėl moterų, taikos ir saugumo“ dvidešimtmečiui (renginys dėl pandemijos atkeltas iš ankstesnių metų).

Spalio mėnesį JT Generalinėje Asamblėjoje vykusiuose rinkimuose Lietuva buvo sėkmingai išrinkta į JT Žmogaus teisių tarybą 2022-2024 m. laikotarpiui. Kaip JT Žmogaus teisių tarybos narė, Lietuva toliau tęs savo veiklą, gindama moterų ir mergaičių teises. Narystė šioje Jungtinių Tautų žmogaus teisių apsaugos institucijoje Lietuvai atveria naujas galimybes dalyvauti aukščiausio lygio diskusijose ginant žmogaus teises, kovojant su diskriminacija ir atkreipiant tarptautinės bendruomenės dėmesį į represijas patiriančias tautas, bendruomenes ir jų narius.

Lapkričio 10 d. Lietuvos Ministrė Pirmininkė dalyvavo Moterų pasaulio lyderių tarybos susitikime, kur pristatė Vyriausybės darbo pasiekimus ir ateities planus moterų politinio ir ekonominio įgalinimo bei lyčių atskirties mažinimo srityje.

Lapkričio 16 d. Užsienio reikalų ministerijos Jungtinių tautų, tarptautinių organizacijų ir žmogaus teisių departamento ambasadorius ypatingiems pavedimams žmogaus teisių ir lyčių lygybės klausimais dalyvavo ir skaitė pranešimą regioninėje konferencijoje dėl darbotvarkės „Moterys, taika ir saugumas“ įgyvendinimo Taline, skirtoje apsikeitimui patirtimi įgyvendinant Baltijos šalių nacionalinius veiksmų planus.

Lapkričio 25 d. Lietuva dalyvavo dešimties Europos žmogaus teisių ambasadorių bendrame pareiškime moterų diskriminacijos panaikinimo dienos proga.

Lapkričio 25 d. – gruodžio 10 d., kaip ir kiekvienais metais, Užsienio reikalų ministerija prisijungė prie tarptautinės akcijos „Nušviesk pasaulį oranžine spalva“ („Orange the World“). Užsienio reikalų ministerijos iniciatyva savo pastatus taip pat nušvietė Lietuvos diplomatinės atstovybės užsienyje ir užsienio šalių diplomatinės atstovybės Lietuvoje. Šia akcija siekiama atkreipti visuomenės dėmesį į itin skaudžią ir aktualią smurto prieš moteris problemą.

Gruodžio 10 d., Tarptautinę žmogaus teisių dieną, Vilniuje (Lietuvos Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje ir internetu) organizuotas Nacionalinis žmogaus teisių forumas (NŽTF), kuris buvo skirtas Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija) pasirašymo 10-mečiui. Tai jau ketvirtasis Forumas, organizuojamas nuo 2018 m. Užsienio reikalų ministerija viena iš Forumo organizatorių. Išsami renginio programa – www.nztf.lt. Be konvencijos, Forumo metu buvo diskutuojama apie moterų su negalia motinystės patirtį, tos pačios lyties šeimų apsaugą, Lietuvos narystę JT Žmogaus teisių taryboje ir kt. NŽTF – tai pilietinė iniciatyva, prie kurios prisideda ir svarbiausios žmogaus teisių institucijos Lietuvoje.

Gruodžio 15 d. Užsienio reikalų ministerijos Jungtinių tautų, tarptautinių organizacijų ir žmogaus teisių departamento ambasadorius ypatingiems pavedimams žmogaus teisėms ir lyčių lygybės klausimais dalyvavo ir skaitė pranešimą Lietuvos moterų teisių įtvirtinimo asociacijos Lietuvos Respublikos Seime surengtoje konferencijoje dėl kovos su smurtu artimoje aplinkoje.

Gruodžio 21 d. surengtas Lietuvos institucijų (Užsienio reikalų ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamento) „Moterys, taika ir saugumas“ darbotvarkės koordinatorių susitikimas su pilietinės visuomenės atstovais (Moterų informacijos centras, Atlanto sutarties Lietuvos bendrija LATA) dėl „Moterys, taika ir saugumas“ darbotvarkės įgyvendinimo analizės ir tolesnio planavimo.